teknik güç

İnşaat Müh. Odası İstanbul Şubesi Yayın Organıdır.

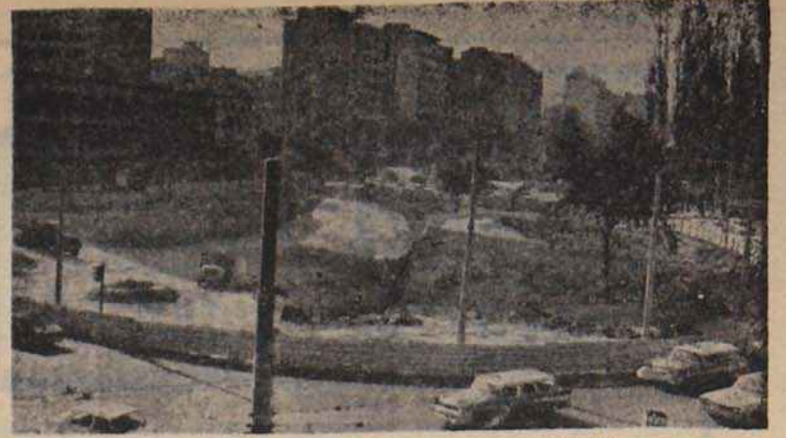
YIL — 2 SAYI — 31 1 EYLÜL 1973

BAKANLAR KURULU, KANUN HÜKMÜNDE BİR KARARNAMEYLE, BAZI MEMURLARIN İŞÇİ SAYILACAKLARINI KABUL ETTİ

Bakanlar Kurulu 7 karar sayılı kanun hükmünde bir kararname yayımlamış ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun, 2 sayılı Kanun hükmünde Kararname ile değişik 4 üncü maddesinin «D» bendi ile Ek Geçici 21. maddenin 2 nci fıkrasının değiştirilmesini kabul etmiştir.

15 eylül 1973 gün ve 1456 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren bu

(Devamı 5. sayfada)

KIZILAY'DA «UTANÇ ÇUKURU»

Hiç bir araştırma ve projeye dayanmadan, seçim propogandası amacı güdüldüğü açık bir davranışla, Ankara Kızılay Meydanı Ankara Belediyesi tarafından konan iki buldozerle, büyük bir çukur haline getirilmiştir. Meydandaki yeraltı tesisatlarına varınca, ne yapacağını şaşırdığı anlaşılan Belediye, faaliyeti tatil etmiş bulunmaktadır. Odamızın geçen sene yaptığı incelemeler bugünkü durumda, meydanda her hangi bir tesis yapmanın doğru olmayacağını ortaya çıkarmıştı. Öyle anlaşılıyor ki bazı kişileri, bu «utanç çukuru»ndan dolayı halkın rahatsız olması, trafiğin aksaması, milyonların boşuna sarfedilmesi hiç ilgilendirmemektedir.

Ankaralı tüccarlar odamızı gammazladı

TÜCCARLARA GÖRE «ORTAK BELGE UYGULAMASI VE YENİ MÜHENDİS MİMAR ÜCRETLERİ HÜKÜMETİMİZİN FİYAT ARTIŞ POLİTİKASINA AYKIRIDIR...»

BAŞYAZI
SEÇİMLERE DOĞRU

İzzettin SİLİER

Parlamento seçimlerinin, önceden belirlenen günde, 14 Ekim'de yapılacağı görülüyor. Politik hayatımızdaki bir kanadın, olağanüstü ve olağandışı usullerle, hapishanelere sokulmuş veya tutuklu olarak askeri yargıçlar önünde bulundurulmakta oluşu, yapılacak seçimler üzerinde söylenecek çok şey ortaya koyuyor. Bunlar, önümüzdeki günlerde, uzun süre yazılacak ve tartışılacaktır. İnkâr edilmez gerçek şudur ki, son iki yıllık olaylardan hepimizin alacağı çok ders vardır. Ve demokratik işleyişin, sakat ve aksak da olsa, başlamış olması çok sevindiricidir.

Seçim sonuçları, memleketimizin gerçekleri üzerinde olduğu kadar, meslektaşlarımızın ve dolayısıyla odalarımızın geleceği üzerinde de etkili olacağa benzer. Seçimlerden sonra ortaya çıkacak neticeler üzerinde hepimizin oturup enine boyuna düşünmemiz, bundan sonraki uzun süreli amaçları saptamamız gerekecek. Seçim tartışmalarının havası ve seçimlerden sonra egemenliği ele geçireceklerin nitelikleri, soyut sözlerden kurtulup, somut olaylar üzerine tartışmamızı mümkün kılacaktır.

* * *

Sus pus oturmamak, çalışmak ve sesini duyurmak ödevinde olan bizler, meslek kuruluşları yöneticileri için, seçim senelerinde, çok karışık etkenlerle

(Devamı, 3. sayfada)

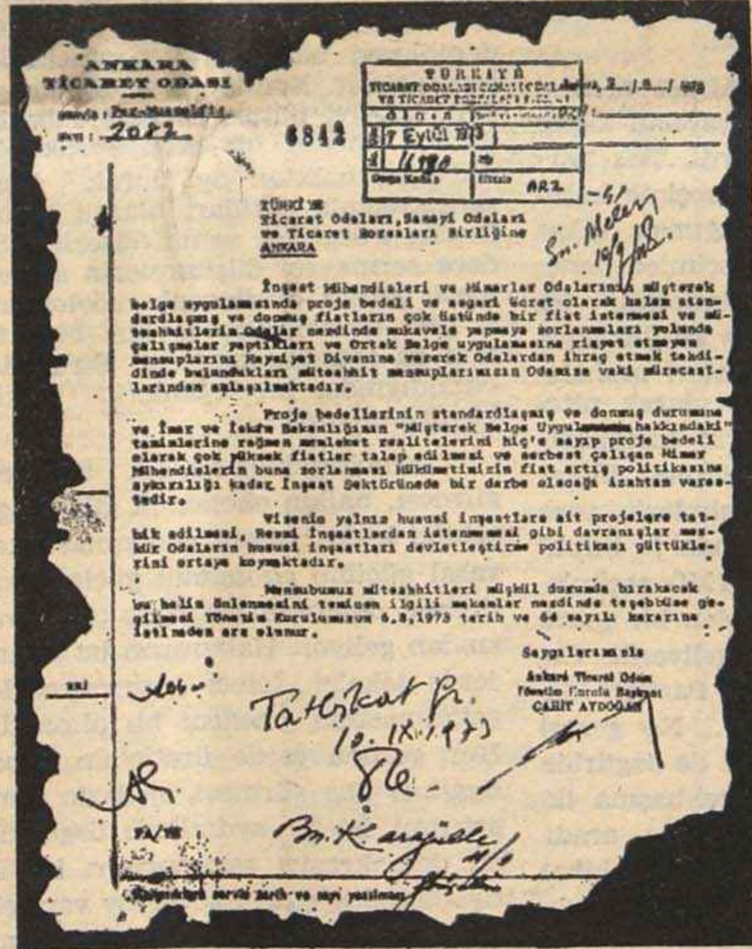
Son bir kaç ay içinde gıda maddelerinin fiyatları yüzde 50 artarken, arsa ve bina fiyat larındaki yükselme son üç yıl da yüzde 243'ü bulmuşken, inşaat malzemeleri, daha bir kaç gün önce yüzde 100 pahalılanmışken, tekstil mamül lerine yüzde 100'e yakın zamlar getirilirken, mimar ve mühendis ücretlerine bina maliyetleri içinde yüzde 1'lik bir zam yapılması, sayın tacirlerimize göre, ekonomimize indirilmiş bir darbedir.

Ankara Ticaret Odası'nın, odalarımızı, Ticaret ve Sanayi Odaları ile Ticaret Borsaları Birliği Başkanlığına şikâyet eden yazısı, Ankaralı tacirlerin yurt sorunlarına hangi açıdan baktıklarını ve teknik bilgiye saygılarını açıkça gösterir tarihi bir belge niteliğindedir.

Tacirlerimize göre özel inşaatların teknik hizmetlerini ve yapımını kontrol etmek, «hususi inşaatları devletleştirme» dir. (!)

Öğrendiğimize göre, Ankara Ticaret Odası Başkanlığı, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Başkanlığına 3.9.1973 gün ve 2087 sayıyla bir

(Devamı 11. sayfada)

ANKARA TİCARET ODASI
Konu: Fazla Muamelat
Sayı: 2087

6842

TÜRKİYE TİCARET ODALARI SANAYİ ODALARI VE TİCARET BORSALARI B... Ankara, 3../.9../1973
7 Eylül 1973
11990
ARZ

Türkiye
Ticaret Odaları, Sanayi Odaları
ve Ticaret Borsaları Birliğine
ANKARA

İnşaat Mühendisleri ve Mimarlar Odalarının müşterek belge uygulamasında proje bedeli ve asgari ücret olarak halen standardlaşmış ve donmuş fiatların çok üstünde bir fiat istenmesi ve müteahhitlerin Odalar nezdinde mukavele yapmaya zorlanmaları yolunda çalışmalar yaptıkları ve Ortak Belge uygulamasına riayet etmeyen mensuplarını Haysiyet Divanına vererek Odalardan ihraç etmek tehdidinde bulundukları müteahhit mensuplarımızın Odamıza vaki müracaatlarından anlaşılmaktadır.

Proje bedellerinin standardlaşmış ve donmuş durumuna ve İmar ve İskân Bakanlığının "Müşterek Belge Uygulaması hakkındaki" tamimlerine rağmen memleket realitelerini hiç'e sayıp proje bedeli olarak çok yüksek fiatler talep edilmesi ve serbest çalışan Mimar Mühendislerin buna zorlanması Hükümetimizin fiat artış politikasına aykırılığı kadar İnşaat Sektöründe de bir darbe olacağı izahtan varestedir.

Bilhassa yalnız hususi inşaatlara ait projelere tatbik edilmesi, Resmi İnşaatlardan istenmemesi gibi davranışlar mezkûr Odaların hususi inşaatları devletleştirme politikası güttüklerini ortaya koymaktadır.

Mensubumuz müteahhitleri müşkül durumda bırakacak bu halin önlenmesini teminen ilgili makamlar nezdinde teşebbüse geçilmesi Yönetim Kurulumuzun 6.8.1973 tarih ve 64 sayılı kararına istinaden arz olunur.

Saygılarımızla
Ankara Ticaret Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
CAHİT AYDOĞAN

Tetkikat Şb.
10.IX.1973

ETİBANK'IN ŞİKÂYETİ ÜZERİNE ÇETİN MADENOĞLU HAYSİYET DİVANINA VERİLDİ

Görevini yapmamak, müteahhide fazla istihkak ödemek, sonra aynı müteahhitle birlikte çalışmak ithamlar arasında.

Odamızın Yönetim Kurulu, Etibank Genel Müdürlüğünün şikâyeti üzerine savunmasını istediği Çetin Madenoğlu'nun yazısını tatminkâr bulmadığı için nkendisini Haysiyet Divanına vermek kararı almıştır. Çetin Madenoğlu İTÜ Teknik Okulu 1965 mezunudur. Etibank'ın kendisi hakkındaki şikâyetinin metni aynen aşağıya alınmıştır.

ETİ BANK
GİZLİDİR
ANKARA: 9 Temmuz 1973
Özü: İnşaat Müh. Çetin Madenoğlu H.

(Devamı 12. sayfada)

DÜNYA BARAJLAR KONGRESİNE GİDEN HEYETİMİZİ, KEBAN BARAJI MÜTEAHHİDİ, KANARYA ADALARINDA GEZDİRDİ

Dünya Barajlar Birliğinin Kongresi bu sene İspanyada yapılmıştır. Statüye göre Türk Milli Komitesinin başkanının DSİ Barajlar Dairesi Başkanı olması gerekirdi. Bu na rağmen DSİ Genel Müdürü İspanyaya gidecek heyete DSİ bünyesi dışından kişiler teklif etmiştir. Bakanlığın geri çevirmesi üzerine, yine Barajlar Dairesi Başkanı dışında kişiler gönderilmiştir. Kongreye iştirak, Kanarya Adalarında bir gezi ile bitirilmiştir. Haber aldığımıza göre Keban Barajı müteahhidi heyetimize bu özel geziyi teklif etmiş ve bu teklifin heyetteki TEK ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı temsilcileri tarafından red dedilmesine rağmen, DSİ'nce seçilmiş kişiler geziye iştirakte bir mahzur görmemişlerdir.

DEMİR REZALETİ

Aslan Başer KAFAOĞLU

Dil inceliği, okuyucularımız bilir ki, bizim yazılarımızın özelliklerinden biridir. Bu nedenle eleştirdiklerimiz içinde bulunmak üzere üzgünlük duyan azdır, bize karşı. On iki yılda yazılmış yüzlerce ve belki de bini aşkın yazımızdan dolayı (imzalı - imzasız) bir tek kovuşturma açılmayışı da buna ayrı bir kanıt olarak gösterilebilir. Ama demir konusunda aylardır olup bitene bakıp yukarıdaki başlığı atmakta hiç duraksamadık. Aylardır, imalâtçısı, fabrikatörü, gerçek inşaatçısı Karabük kapılarını çalar, ortada çeşitli dedikodular döner, vuran vurur. Atı alan Üsküdar'ı geçmiştir. Hükümet kesesinden belki de bir milyar lira ona buna peşkeş çekilmiştir. Ve karşılığı devlet bütçesinden ödenmiştir.

Öğrendiğimize göre, olanların bir numaralı sorumlusu şimdiki geçici Başbakan

(Devamı 2. sayfada)

gazeteci gözüyle

Yüz yıllık deneme

Yüzyıla yakın bir süredir seçim yapıyoruz. İlk seçim 1876'da Kanunu Esasi'nin ilân edilmesiyle başlamış, halk sandık başlarına çağrılmıştı. Birinci Meşrutiyetin ortadan kaldırılmasından sonra, İkinci Meşrutiyet beklendi. 32 yıl sonra, 1908' de İkinci Meşrutiyet ilân edildi. Böyle olunca yüzyıla yaklaşan, 97 yıllık bir seçim deneyimiz var demektir 1977 seçimlerinde yüzyılı da aşmış olacağız.

Böylesine seçim deneyi olan bir ülkede hâlâ demokrasiyi bir türlü yerleştirememenin acısını çekiyoruz. Halk, demokrasiye yatkın ve alışkın olarak oyunu veriyor, fakat ardına dönüp baktığında demokrasinin kurulmadığını ve işletilmediğini görüyor. Bunda nacı ve bezginlik duyan halkımızdır. 1914 yılında hürriyet şarkıları söyleyerek işbaşına gelen İttihatçılar seçim yaptılar. Seçimlere İttihat Terakki Partisi tekbaşına girdi. Hiç bir muhalifini seçime sokmadı. Oysa demokrasiyi kuracağını, özgürlükleri tanıyacağını söyleyerek işbaşına gelmişti.

1920'de Türkiye Millet Meclisi kurulduktan sonra da yapılan seçimler, tek partili seçimlerdi. Tek partinin karşısında kimse seçime katılmıyordu. Tek tük bağımsız çıksa da, buna çok partili seçimler denemezdi. Ancak 1946 seçimleridir ki, başka çok partilerin de katılmasıyla yapıldı. Fakat bu seçimleri muhalefet, «Dürüst seçimler» olarak nitelendirmez. Sandıkların kırılması, tutanakların tahrif edilmesi iddialar arasındadır. Bu seçimlerin yaraları halkımızın vicdanında iz bıraktı. Bundan olacak ki, 1950 seçimlerinde daha dört yıllık olan bir parti, gelişemeden, iktidara geliverdi. Celâl Bayar'ın Demokrat Partisi, demokrosiyi kursaydı ya... Ne gezer! Bir süre sonra bu parti de özgürlükleri kısmaya başladı, tekbaşına iktidarda kalmanın yollarını aradı. İktidarda kalma yolları «Tahkikat Encümeni» kurmaya kadar vardırıldı. On yıl sonra bir askeri müdahale zorunluğu doğdu.

Demokrat Parti neden demokrasiyi kuramamıştı? Demokrat Parti batının sanayide gelişmiş ülkelerinin bir ürünü olan demokrasinin ne olduğunu kendi bile anlamamıştı. Bunu sadece halkın çoğunluğunun oyunu almak, onun oyunu sermayeci kesimle bütünleşerek iktidar biçimine sokmak olarak anlıyordu. Böylece halkın dört yılda bir kullandığı oy, sermayeci çevrelerin iktidarı oluyordu. Ekonomik güç halkın çoğunluğuna yayılamıyordu. Halkın oy kullanmak suretiyle, belki, siyasal bir gücü vardı. Fakat bu siyasal güç ekonomik güçle bütünleşmedikçe halkın eline bir şey geçmiyordu. Bundan ötürü demokrasi tehlikeye giriyor, askeri müdahale oluyordu. Müdahaleyi yapanlar da ekonomik güce halkı katamadıkları için yeniden sivil politikacıya demokrasiyi kurması için alanı bırakıyorlardı. 27 Mayıs müdahalesinde böyle olmuştur. Demokrasiyi kuramayan güçler tasfiye edilmiş, dünyanın en yetkin Anayasalarından biri hazırlanarak, alan, demokrasiyi kurmak üzere sivil politikacıya bırakılmıştır. Siyasal gücü eline geçiren politikacı, gene bildiğini okumuş, aradan on yıl geçmeden seçimle işbaşına gelmiş olan Demirel iktidarı bir muhtıra ile alaşağı edilmiştir. Fakat halkın elinde gene ekonomik güç yoktur. Gene seçimler yapılmaktadır. Halka ekonomik gücü vermeyen, müdahale ile iktidardan alaşağı edilen parti de seçimlere katılmaktadır. Halkın çoğunluğu ekonomik güçten yoksun siyasal gücünü kullanacak ve oy verecektir. Bakalım bu oylamanın sonucu nasıl çıkacaktır? Eğer, müdahale ile iktidardan düşen parti bu seçimlerde tek başına iktidara gelmezse, belki demokrasi bazı tehlikeli çıkışlardan kurtulabilir. Koalisyonlar dönemi ile demokrasiyi bütün kesimlere özgürlükler tanıyan bir çizgiye sokabiliriz. Zira halktan oy alarak bunu sermayecinin iktidarı olarak biçimlendiren örgütler yenik düşerler. Sadece sermayeci düşüncelerin söylenmesi, karşıt düşüncenin söylenemesi gibi demokrasiye aykırı bir tutum da oylanmamış olur. Bu açıdan bakıldığında, bu seçimlerin büyük bir önemi vardır

Demokrasinin sık sık tehlikeye girmesi, halkın ekonomik güçten gerektiği kadar payını alamaması, siyasal gücünü ekonomik güçle pekiştirerek, demokrasiye sahip çıkmamasından geliyor. Halkımızın bu seçimlerde tekelci, tefeci sermayeciden yakınmasının nedeni bu olmalıdır. Her gezilen yerde üreticinin taban fiyatları öne sürmesi, işçilerin ücret artırımı isteği, aydınların özgürlükçü demokrasiyi savunmaları bu ihtiyaçtan doğuyor. Sadece oy vermekle demokrasinin kurulamadığı, onun ekonomik güçle beslenmesi gerekiyor. Ekonomik güç, oy gibi halkla yaygınlaştıkça ve bütünleştikçe demokrasi de yetkinliği ile kurulacaktır. Bu seçimler, bu görüşün ispatlanmasını sağlayabilecek mi? Sağladığı takdirde bir çok şeyler kafalara dank edecektir. Yüzyıla yaklaşan seçim deneyinin de geleneksel olarak meyvelerinin bir bölüğü toplanmış olacaktır. Böyle olduğu takdirde demokrasi denememizin önü aydınlıktır.

Mehmed Kemâl

Demir rezaleti

(Baştarafı 1. Sahifede)

Naim Talu'dur. Bütün dünyada demir fiyatları, artmışken, demir alıp stok yapıp biriktirmenin kârlı olduğunu parası olan anlamış ve işin gereğini yapmıştır. Herkes «demir» diye çalmadık kapı bırakmazken, dağa taşa kafasını vururken, bazı arsaların demir stok yeri olarak kullanıldığını ilgililer ve ilgisizlerden bilmeyen kalmamıştır. Bu durumda yapılacak ilk şey, resmi olarak Karabük fiyatlarını artırmak olmalıydı. Her yerde fiyat aynı olunca elbette stok yapanların çabaları azalacaktı. Spekülâsyonlar azalacaktı ve üstelik her kiloda en az 2 lira devlet kuruluşunun kasasına girecekti. Böyle yapılacağın aAvrupa ve dış piyasalarda demir fiyatları artarken ve «demire zam yapılmayacak» çabasını sürdürmek için aradaki farklılık sürdürülmüştür. Karabük zararına ve devlet zararına, asalak bir sömürücü zümre milyonlarını artırmışlardır.

Elimizde bu furyada kimin ne miktar yürüttüğünü bildiren ne bir ölçü ne de inceleme araştırma olanağı var. Fakat şunu gayet iyi biliyoruz: Karabük tarafından dünya fiyatlarının bazan yarısına satılmış olan demirler, önemli bir kısmıyla ve büyük fiyat farklarıyla ikinci bir ele devredilmiştir. Bir önemli kısmı da resmi zam gelinceye ve dış fiyatlar daha da yükselinceye kadar bekletilmektedir. Bu yazdıklarımızdan son derece güvenliyiz. Çünkü böyle olmasaydı geçen yıllarda bir yıl içinde satılan demir bu yıl 6 ayda tükenmezdi. Üstelik dışardan demir getirtilmesine (ithalâta) rağmen, fiyatlar başını alıp gitmiştir.

Kötü yönetimin bu derecesi, herhalde bu çağda dünyada yer alamaz. Hem devlet teşekkülü dünya fiyatlarının yarısına demir satacak ve bu yüzden meydana çıkacak zararı devlet bütçesinden karşılayacak ve hem deihtiyaç sahipleri demir gibi bir temel malı aşırı pahalı bir fiyatla satın alacaklar. Peki ne uğruna? Arada bir kaç kişinin haksız ve yolsuz kazanç elde etmesi uğruna... Bu terslikler hükümetin şimdiki başına zaman zaman anlatılmış. Fakat ekonomi bilgilerinin bu derece katı ve yetersiz oluşuna hayrette kaldığımız Sayın Talû, hiç doğru olmayan bir gerekçeyle buna karşı çıkmıştır. Talû'nun gerekçesi, fiyat artışlarının kendi tahminlerinin üstüne çıktığı ve demire zam yapılırsa bunun daha da üstüne gidileceği (çıkılacağı) merkezindedir. Bu gerekçenin bir tek doğru noktası Sayın Talû'nun fiyat artışlarının haddini aştığını kabul etmesidir. Ama bunun ötesinde her şey ve hele varılan sonuç tamamen yanlıştır. Şöyle ki: Önce, fiyat düzeyi emir ve kumanda zincirine bağlanacak bir sosyal olay değildir. «Ben fiyatların şu kadar artmasını doğru buluyorum» tümcesi kadar bilim verilerine aykırı bir yargı olamaz. Bir Başbakan, bir teknisyen siyaset adamı bilir ki, en azından bilmelidir ki, yurttaki fiyat olayı dünyadaki fiyatların bir parçasıdır. Geniş ölçüde dünya fiyat artışlariyle birlikte ele alınmalıdır. Aslında dünyada fiyatlar yüzde 10 artarken (yılda), biz de yüzde 15 artmışsa durum başkadır, dünyada fiyatlar yüzde 10 artarken (yılda), biz de yüzde 15 artmışsa durum başkadır, dünyada fiyatlar durgunken bizde yüzde 6 bile artsa başkadır. İkinci fiyat artışı birinciden daha tehlikelidir. Çünkü derhal mallarımız dışarıya satılmamaya başlar, ithal mallarına basınç fazlalaşır. Oysa dünyada fiyatlar artarken, bizde de artarsa, tek sorun ücret gelirlerini ayarlamak ve bir de taban fiyatlarını tarımda daha cömertçe bağlamaktır. Bunun dışında bir sorun yoktur. Ne sayın Talû, ne de teknisyenleri Türkiye ve dünyadaki fiyat artışlarını bu çerçeve içinde inceleme gereğine varmamışlardır. Bunun sonucu, fiyatlarda aşırı dengesizlikler olmuştur. Yeşil Erik ve Kiraz'ın 6 liraya satıldığı bir ekonomide, hiç anlamı olmayan gerekçelerle devlet malı demiri 230 kuruşa satmanın adını biz koymadık. İkinci nokta şudur, sayın Talû demiri ucuz fiyata verdirdi de, ucuzluk mu oldu? Herkes yine demiri ya dünya fiyatına aldı, ya da maliyetlerini böyle almışçasına yapıp, satışlarını (mamûllerin ve inşaatlarının) buna göre ayarladı. Olan yine devlete, ya da sade yurtdaşa ve iyi niyetli iş adamlarına oldu. Sayın Talû demir cambazlarına kaptırdığı yarım milyarı Karabük'e ve devlete kazandırsaydı, belki biriken memur ve emekli alacakları ödenirdi de bir denge olurdu.

Bu devletin değil yarım milyarını bir kuruşunu fırsatçılara, ne saikle olursa olsun, kaptırmaya kimsenin hakkı olmamak gerekir. Politik kişilerin kararlariyle bazı asalaklar senet üstüne senet korlarken, politikacılara bir pay ayrılmış olup olmamasının bizce hiç önemi yoktur. Toplumsal zarar bütün hacmiyle doğmuş, gelişmiş ve bünyeyi oymuştur. Bizim gibi ekonomik konularda çalışan bir kişi bunlara bakmaya gerek duymaz. Toplum şu ya da bu saikle, bu zararı görmüştür. Biz bunu biliriz ve okuyucularımıza yansıtırız.

Biraz da hesaba oturalım. Türkiye'de tek demir mamûlü satıcısı Karabük işletmelerinin bu işten kaybını, önce, hesaplayalım: İşletme 6 ayda 400.000 ton demir satmışsa kaybın her tonda 2.000 (iki bin) liradan -en az- 800 milyon liradır. Bu kaybın bir önemli kısmı hazineden, kâr noksanı kısmı ise bu devlet kuruluşundan sağlanacaktır. Katlanılan zararın sadece üç katı ile bir Karabük daha yapılabilir. Bilmem zararın büyüklüğünü ve bu işletmemizin kaçırdığı fırsatı anlatabildik mi?

Diğer bir hesap: Acaba vurguncular ne vurdular? Bu rakamın en az yarısından vurguncular yararlanmışlardır. Yani 400 milyon lira. Bu öyle bir vurgun kârdır ki, vurguncuya da hayırlı iş gördürmez, kaçak bir kazançtır çünkü. Servet beyannamesine geçemez, yatırıma giremez. Şu ya da bu dolambaçla, lüks harcamalara gider. Belki bir İsviçre yolculuğunu bile gerektirebilir.

Ekonomik, sosyal ve moral yönü bu kadar önemli bir politika hatasına yukarıdaki başlığı koymakta haksız mıyız? Bu ülkenin sorunlarının bir sahibi yok mu? Hep soyulduktan sonra feryad etmeye alıştık ama, alıştığımız bir şey daha var: Bu soyulmaya sebep olanların bir «affedersiniz» bile demeden yollarını sürdürmeleri. Bir yerden ayrılsalar da, bir önemli yerde daha, fonksiyonlarında bir azalma olmadan, kalmaları. Bu da sürüp gidecek mi?

Yola müdahaleyi her vatandaş önleyebilir

"Sahil Yağması„na karşı oda Başkanımız izzettin Silie'in "vatandaş„ sıfatıyle açtığı davalarda Yargıtay önemli bir karar verdi

1 — VATANDAŞIN YARARLANDIĞI YOLA MÜDAHALELERİN ÖNLENMESİ VE GERÇEK HAKKIN TESPİTİ DAVALARINI, DAVA YETENEĞİNE SAHİP HERKES AÇABİLİR.

2 — KUMSALDA KALAN YOL, PAFTASINDA YOL OLARAK MİKTARI İLE BELLİ EDİLMELİDİR

Tekirdağ, Silivri, Kâmiloba Köyü civarında tapulama işlemi yapan «Çatalca Tapulama Müdürlüğü» tesbit esnasında, sahil boyunca uzanan eskiden üzerinden geçilen yolu göstermemiş, paftalara, o civardaki parsellerin güney tarafını denizde bitiyormuş gibi işlemiştir. Oda Başkanımız İzzettin Silier sahil boyunca arsası bulunmamasına rağmen, «sahil yağması»na karşı mücadelenin bir parçası olarak bir «VATANDAŞ» sıfatıyla bunun için Köy Belediyesine ihbarda bulunmakla beraber, süresi içinde bizzat itiraz etmiştir. Köy Belediyesi de, ihbar üzerine, ayrı bir dilekçeyle itiraz etmiştir.

Bu itirazlar üzerine TAPULAMA KOMİSYONU» itiraz konusu parselin tapulama tahdidi esnasında hudutlarının denize kadar imtidat ettirilmediği ve orada kalan kumsallığın tahdit dışı bırakıldığı. paftanın tetkikinden anlaşılmış ve denizin sahile, lodos rüzgârlarının etkisiyle hücum eden dalgalarının tahribatına maruz kalan ve zamanla kumsallığın içine karıştığı anlaşılan yol kumsallık vasfını iktisap etmesi sebebiyle tespit dışı bırakıldığı tebeyyür etmiştir.. Kumsallık vasfındaki mahallerintesbit dışı ve tesçil harici bırakılması gere ktiği ictihat kararı cümlesinden bulunduğu cihetle... İtirazların reddine» karar vermiştir.

Belediye bu karar aleyhine dava açmamıştır. Oda Başkanımız İzzettin Sili'er'in açtığı davaya Çatalça Tapulama Hakimliği»nde 1972/40 esas numarayla bakılmıştır.

TAPULAMA HAKİMLİĞİ 3. 11.1972 tarihinde «yolun kumsallık vasfını iktisab etmesi sebebiyle tesbit dışı bırakıldığı... Davacının dava açabilme şart ve yeteneğine sahip olmadığı, ancak bu nevi davaların açma yetkisine sahip olmadığı, ancak bu nevi davaların açma yetkisine sahip olabilecek hazine, belediye, köy gibi kuruluşları tahrik etme yeteneğine sahip olandavacının itirazının reddine..» karar vermiştir.

Davacının temyizi üzerine YARGITAY YEDİNCİ HUKUK DAİRESİ 12.4.1973 tarihinde esas 573 2581 sayılı kararında oy birliği ile şu içtihatta bulunmuştur: «Kamuya ait olup her vatandaşın yararlandığı yola. yararlanmayı önleyecek biçimde yapılan fiili ve hukuki müdahalelerin önlenmesi ve gerçek hakkın tesbiti davalarını, dava yeteneğine sahip herkes açabilir. Bu bakımdan mahkemenin aksi doğrultuda ki gerekçesinde isabet bulunmamaktadır. Ancak 2644 sayılı tapu kanununun 21 inci maddesinde «köy ve belediye sınırları içinde kapanmış yollar ile yol fazlaları köy ya da belediye namına tescil olunur» hükmü yer almıştır. Dava konusu edilen yol kapanmış bir yol niteliğinde ise artık köy ya da belediye dışında bir kimsenin dava yeteneği bulunduğu dolayısıyla dava açmağa hakkı olduğu kabul edilemez. Dava dilekçesinde bu yoldan sahil boyunca yararlanıldığı ileri sürülmüştür. Mahkemece yukarıda belirtilen ilkeler gözönünde tutularak, Tapulama Komisyonu kararında kumluğa karıştığı kabul edilen yolun, tapulama tesbit tarihinde. kapatılmış ya da sahil boyunca yararlanılması zorunlu ve mümkün bir yol olup olmadığı mahallinde yapılacak keşif ve inceleme ile ve ayrıca tarafların gösterecekleri deliller toplanmak suretiyle tespit olunmalı yolun kapatılmış bir yol olmadığı ve kamunun yararlandığı bir yol olduğu sonucuna varıldığı takdirde nizalı parseller içinde yer alıyor ise parsellerden ayrılmalı, kumluk içinde kalıyor ise keza paftasında yol olarak miktarı ile belli edilmelidir.

Böylece her vatandaşın, özellikle meslektaşlarımızın, etraflarında kamu mallarına karşı yapılan tecavüzlerde seyirci kalmaları, isterlerse kamu mallarını korumaları imkânı sağlanmıştır. Halkımızın haklarını korumak borcumuzdur. Yargıtayın bu içtihadı iki bakımdan çok önemlidir ve üzerinde titizlikle durulmalıdır.

1 — Tapulama Müdürlüklerinin yaptığı tesbitlere karşı yapılan itirazlar ve bunlara karşı açılan davalar aslında «idare hukuku» sahasındadır. Tapulama Müdürlüklerinin idarenin bir bölümü olduğunda bir şüphe yoktur. Bu müdürlüklerin yaptığı tesbitlere itiraz ve sonunda Tapulama Hakimliklerinde açılan davalar, Adli Mahkemelerin baktığı idari davalar arasında sayılabilir ve karakteri itibariyle Danıştayda açılan «iptâl» davalarına çok benzemektedir.

Gerek «iptâl» davalarında ve gerekse kamu yararı ile ilgili konularda tapulama hakimliklerinde açılan davalarda dava açma yeteneğinin dar tutulması birçok mahzurlar doğurmaktadır Danıştay bunu birçok kararında tartışmıştır. Yine de Başkanımızın açtığı bir davada Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulunun 14.3.1969 tarihinde verdiği 1968/679 sayılı kararda aynen şöyle denmektedir. «İptâl davalarının belirgin niteliğini, İdarenin hukuka ve kanuna uygun işlemini temin amacı teşkil etmektedir. İptâl davasının bu niteliği, doktrinde bu davalarda belirli bir kısım gösterilmesine mahal bulunmadığına kadar varan iddiaların ileri sürülmesine sebeb olmaktadır. Gene iptâl davasının bu niteliği dolayısıyladır ki 521 sayılı kanunun 30 ncu maddesi. iptâl davası açma yetkisini tam yargı davalarından farklı olarak sadece menfaat ilişkisi şartına bağlamıştır

Gelisen ictihatlar ve doktrin. idarenin hukuka bağlı işleyisinde tüm vatandasların menfaati olduğu görüşünden hareketle iptâli istenen işlemle davacı arasındaki menfaat ilişkisinin gittikçe daha genis tutulması ve yalnızca davada ciddiyeti temin eden bir faktör olarak nazara alınması temayülündedir.»

Yargıtayımız önündeki meselede «idarenin hukuka bağlı isleyis»inden ötede «her vatandasın yararlanabileceği yol«a tecavüzdeki menfaatin korunması bahse konu olduğu icin cok yerinde bir davranışla, davacı olabilmek için «dava açma yeteneği»ni yeterli görmüstür. Yüksek Mahkemelerimizin böylece vatandasa. «vatandaslık bilinci» ile kamu haklarının koruyucu olmak olanağını sağlaması cok sevindiricidir.

2 — «Kıyı seridi» konusunun da mahkemelerimizi mesgul eden. tartısmalı bir konu olduğu bilinmektedir. Yargıtayımız 13.3.1972 tarih ve E 970/7. K. 972/4 sayılı içtihatları birlestirme kararında bu konuyu islemis. kıyı seridinin kamuya ait olduğunu belirtmistir. Yazı konusu davada kıyı seridi «kumsallık» seklindedir. «Bu kumsallık aynı zamanda yol ise tapuda nasıl gösterilecektir?» sorusunun cevabını bu ictihatta buluyoruz. Yolun kumsallıktaki kımı yol olarak ayrılacak ve belli edilecektir. Böylece deniz kumsallığın sonunda değil, «yol»un başladığı yerde bitecektir. Deniz, yol, şeridi ve yol'un her üçünün de kamuya ait olması birbirine karıştırılmasına sebeb değildir. Bunlardan yol ayrıca belli edilerek paftasına işlenecektir. Ülkemizdeki «sahil yağması» olayına karşı bu içtihadın önemi açıktır.

TÜRKİYE'DE DÜNYADA TEKNİK

OYMA PINAR BARAJI TÜNEL İHALESİ NİCİN GERİ BIRAKILDI

İhale dosyası daha 1969 larda hazırlanmışken, bir türlü başlanılamayan Oymapınar Barajının, iş gecikmesin diye, nihayet ihaleye çıkarılan tünel insaatı yine geriye bırakılmıştır. Öğrendiğimize göre göre bu iş için kendisine yeterlik belgesi verilen ve gercekte de durumu diğer belge alanlara göre en iyi olan bir firmanın DSİ Genel Müdürünce sevilmemesi buna sebeb olmuştur. Çünkü en düşük fiatı (19,5 milyon) bu müteahhit vermiştir. İşin beş milyon daha pahalı teklif veren ikinci firmaya verilmesi telkini üzerine, ihale komisyonu bütün teklifleri reddetmiştir. Şimdi zihinlerdeki soru: Barajla birlikte yabancı müteahhide yaptırılacak tünelin kaç milyona mal olacağı ve işin ne kadar gecikeceği.

BAŞYAZI

(Baştarafı 1. Sahifede)

uğraşmak, doğru yolu bulmak ödevi vardır.

Denilebilir ki, üyelerinin içinde türlü görüşte insanlar bulunan bir kuruluşun yöneticileri, belli tavırlar almaktan kaçınmak, hepsinin temsilcisi olduğunu unutmamak durumundadırlar. Bu fikrin, temelinden yanlış olduğunu, her zaman ifade etmişizdir. Bu iddia sahipleri, demokratik işleyişin ne demek olduğunu, meslek kuruluşlarının toplumumuzun içindeki yerini bilmiyorlar demektir.

Meslek kuruluşlarının, en önemli rolünün, sosyal bünyemizde etkili bir «baskı grubu» yaratmak olduğunun artık iyice anlaşılması gerekir. Bunu geçmiş senelerde yeterince tartıştık. Yöneticiler, elbette kendi şahsi inançları veya politik ihtirasları yönünde değil, fakat genel kurullarda belirlenmiş doğrultuda, yani çoğunluğun doğru olduğuna inandığı amaçlar için, canlı bir uğraşı göstermelidirler. Bunun «siyaset yapma» diye isimlendirilmesinde çekinilecek hiç bir şey yoktur. Demokrasinin mevcut olduğu bir ülkede, ne kadar aksi iddia edilirse edilsin, yasalar ne yazarsa yazsın, bütün kurumlar, bütün gruplar ve bütün kişiler, şu veya bu ölçüde siyaset yaparlar; herkesin türlü şekilde, derece derece siyaset yapması «demokratik işleyiş»in ortaya çıkardığı doğal bir sonuçtur.

Eski Yunanda olduğu gibi, siyaset yalnız «efendiler» sınıfının işi kabul edilemez. Milletimiz ve onun bir parçası olan bizler «profesyonel politikacılar»ın kölesi değiliz; oyunun içinde olmalıyız; seyirciliği kabul edemeyiz.

Bütün bunlar, elbette ki Odalarımızın, şu veya bu partinin âleti veya oyuncağı haline getirilmesi demek değildir. Beceriksiz ve yeteneksiz yöneticilerin kısa sürreler içinde böyle durumlar doğurması tehlikesi vardır; bu bizi doğru yolda ilerlemekten alıkoyamamalı, tam tersine, hepimize, adımlarımızı sağduyulu ve yiğit adımlar olarak atmak gereğini düşündürmelidir. Biz araştıracağız, inceleyeceğiz, söyleyeceğiz; partiler de dahil, herkese etkili olmaya çalışacağız; bunu yaparken kendimizi başkalarının oyuncağı olabilmek durumunun çok üstünde hissedeceğiz.

OH... DEDİK

Enis ÜSER

Bazı mücadele alanları vardır; başarı kazanmak uzun zaman alır. Çabalarsınız çabalarsınız, bakarsınız hiç bir sonuç yok. Moraliniz bozulur, ben mi kaldım memleketi kurtaracak diyeceğiniz olur. Eğer bir örgüt yöneticisi iseniz size ümit bağlayanların yavaş yavaş desteğinin azaldığını hisseder gibi olursunuz.

Ancak insan gerçeği doğru olarak kavradığına ne kadar çok kanaat getirmişse bu sıkıntılı dönemleri o kadar kolay atlatabilir. Bilir ki önerileri er geç toplumda yankı yapacaktır.

XXX

Bu öyle bir politikadır ki, teknik elemana taya çıkmağa başladığı yıllarla birlikte meslek odaları yöneticilerinin hergün tattığı duygular haline geldi.

Personel Kanunu çıkardılar olmaz denildi. Yan ödeme verelim dediler, sorunun üç beş kuruş sorunu olmadığı söylendi. Çünkü biliniyordu ki bizim sıkıntılarımızın kaynağı ülke çıkarlarına aykırı olarak seçilen sanayileşme politikasıdır.

Bu öyle bir politikadık ki, teknik elemana yaratıcılığını kullanma olanağını vermez. Üç beş iyi niyetli mühendis gelir, şu işi biz yapalım, hem bir şeyler öğreniriz hem de kaynaklar yurdumuzda kalır der, bakarsınız orada bir yabancı mühendislik firması bitivermiştir o işi yapmak için.

Politika mühendis olabilmek için canını dişine takan gençlere İş bulamaz. Ve bu politika binbir güçlükle işe aldıklarını bir ev kirası karşılığı olan ücretle çalıştırır.

Odalar susmazlar. Devam ederler gerçekleri söylemeğe. O zaman bu sanayileşme politikasının devamını isteyenler teknik elemanları örgütsüz bırakmanın yollarını ararlar. TMMOB kanununu değiştirirler, faaliyetleri kısıtlamak için Odaların gelirlerinin azaltılmasının yollarını ararlar.

Ülkede bir teknik eleman bunalımı vardır. Bunun kamuoyuna yansıtılmasına çalışılır. Ama derler ki, «Türkiye'nin daha on sene sessizliğe ihtiyacı vardır».

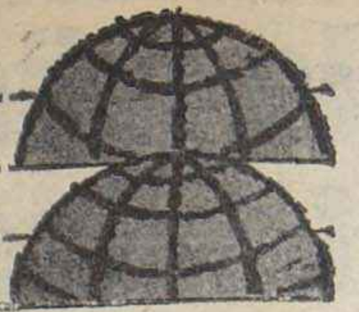
XXX

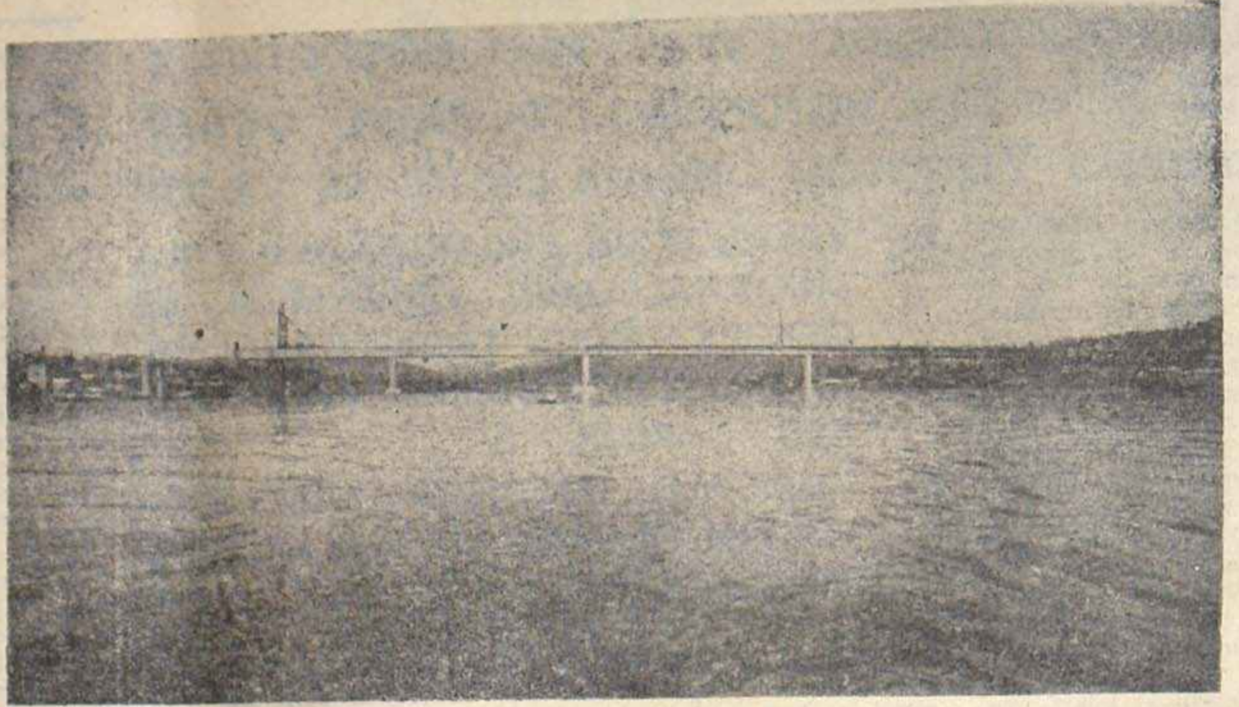
Bu durumda Oda Yöneticisi olsanız demez misiniz «ben mi kaldım memleketi kurtaracak?» Dememeniz gerekir. Neden mi? Çünkü bakarsınız bir gün meydan da ellibin kişi toplanmış. Memuru, esnafı, işçisi, köylüsü; hayat pahalılığından, işsizlikten bunalan ellibin kişi, bir adamı dinlemek için birikmiş. Yeni birşeyler söylüyor konuşan adam. «Kalkınma tabandan başlayacaktır» dyor; «Türkiye'nin kaynakları delikli borudan akan su misâli sağa sola akıyor» diyor; «emeğin ürünü emeği yaratanlarda toplanacak» diyor; «Türkiye'de kalkınmak için herşey, kaynaklar, döviz yurtsever işgücü herşey var» diyor.

O konuştukça siz dikkatle etrafınızı izliyorsunuz, herkes sırayla kendinden bahsedildiğini duyunca yüzü renkleniyor, çehresini bir tebessüm, bir sevinç kaplıyor. Siz de bekliyorsunuz imtihanın neticelerini izleyen öğrenci heyecanı ile, acaba ben, acaba ben de varmıyım diye. Ve birden bir ses **«ve hepsinden önde kalkınmanın motor gücü olacak yurtsever teknik eleman ordusu var»** diyor. Birden derin bir oh çekiyorsunuz. Yıllardır beklediğiniz üç beş kelimelik bir söz bir anda sarfediliyor ellibin kişi önünde, çok önemli bir günün arafesinde.

Ve geçmişi hatırlıyorsunuz uzun yıllar alan, bir bir sıkıntı ile dolu olan geçmişi. Olsun diyorsunuz, biz kazandık ya!

TÜRKİYE'DE DÜNYADA TEKNİK

Haliç Köprüsü inşatı da tamamlanmak üzere

Önümüzdeki günlerde açılışı yapılacak olan Boğaz Köprüsünün, tasarlanan randımanda çalışabilmesi, bilindiği gibi, çevre yollarının da bir an önce tamamlanmasına bağlıdır.

Anadolu yakasındaki çevre yolu yapımı tamamlanmış olup, projenin bir an önce gerçekleşmesi için şimdilerde Mecidiyeköy Viadükleri ve Eyüp Köprüsü inşaatına hız verilmiş bulunmaktadır.

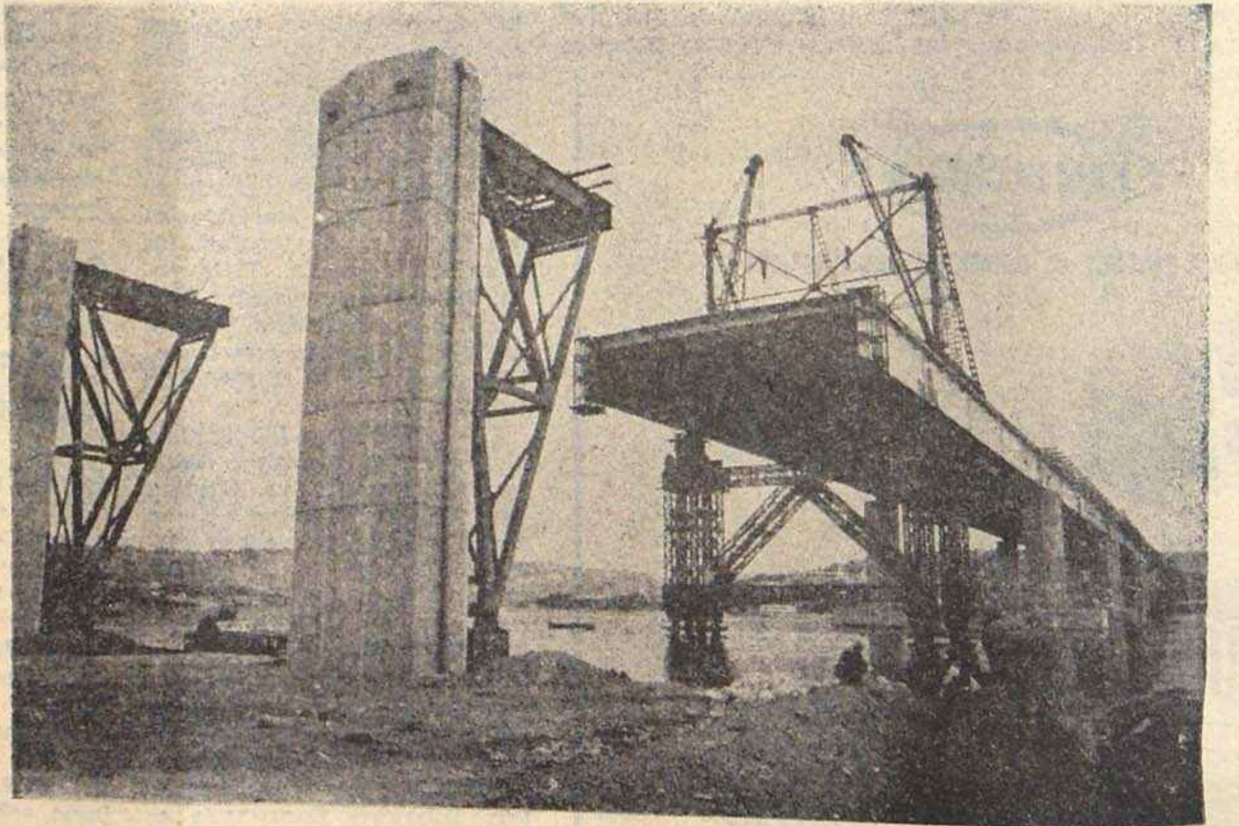
Daha önce de gazetemizde duyurmuş olduğumuz gibi, Eyüp Köprüsü, 955 metre uzunluğunda olup, köprünün 153 metrelik kısmı ilkel gerilmeli beton, geri kalan 822 metrelik kısmı ise çelik tabliyelidir.

Temel, beton ve çelik boru ayaklar inşaatı takriben bir yıl önce başlamış bulunan köprünün, çelik üst yapısının şimdiye kadar 700 metrelik kısmı tamamlanmış bulunmaktadır. Geri kalan kısmın ise, fabrikadaki hazırlık işleri bitmiş olup, monte edilmek üzere Halıcıoğlu ayağında beklemektedir ve peyder pey montajı yapılmaktadır.

Yapılan ödemelere göre ise, köprünün takriben %85'i bitmiş bulunmaktadır. Halen üst yapı inşaatı Halicin Ayvansaray kıyısına ulaşmıştır. Önümüzdeki 4 ay içinde köprü montaj işlerinin bitirileceği ve asfalt kaplama ile diğer müteferrik işlerin de 1974 nisan ayı sonunna kadar tamamlanacağı şantiye yetkililerince belirtilmektedir. Tabii, hava şartlarında olağanüstü bir durum nasıl olmazsa. İnşaat, bugüne kadar iş programına uygun bir biçimde gelişmiştir.

Halen, Ayvansaray tarafındaki 3. açıklıkta kiriş ve tabliye montajı devam etmekte, aydınlatma işlerinin, yaya kaldırım montajının ve diğer küçük müteferrik işlerin bir an önce bitirilmesine çalışılmaktadır.

Fotoğraflarda, Haliç Köprüsü inşaatının Atatürk Köprüsü yönünden görünüşü ve Ayvansaray ayağındaki çalışmaların son durumu görülmektedir.

odalardan

DUYURU — I

İstanbul Metropolitenindeki bağımsız belediyeler (yan belediyeler) sınırları içinde meslek icra eden veya bu belediyelerden yapı ruhsatı almak suretiyle proje ve fenni tatbikat sorumluluğu yüklenmiş bulunan üyelerimizin sorunlarını görüşmek ve bu belediye sınırları içinde de ORTAK BELGE DÜZENİ'ne başlama planını kesinleştirmek amacıyla söz konusu arkadaşlarımızla bir ortak toplantı yapılmasına karar verilmiştir. 6 EKİM 1973 CUMARTESİ günü saat 18'de Şubemiz SALONUNDA yapılacak olan bu toplantıya, söz konusu ilgili üyelerimizin katılmasını önemle duyururuz.

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI İSTANBUL ŞUBESİ YÖNETİM KURULU

NOT: Toplantıya, konuyla ilgili mimarlar da katılacaklardır.

DUYURU — II

Sayın Üyemiz;

Oda yıllık ödentileri (aidat)nin yılı içinde ödenmesi gerekmektedir. XV. Genel Kurul Kararı gereğince yılı içinde ödenmeyen ödentilerin ertesi yıl ödenmesi halinde yüzde 50 zamlı, daha sonraki yıllarda ise yüzde 75 zamlı (gecikme fazlası ile) tahsil edilmesi zorunlu olmaktadır.

a) 1973 yılının sonu yaklaşmaktadır. Ödentilerini henüz ödememiş olan üyelerimizin, bir an önce ödemelerini,

b) Birikmiş ödenti borcu olan üyelerimizin daha fazla zarara uğramamaları için de, borçlarını gene bir an önce ödemeleri kendi yararlarına olacaktır.

c) Birikmiş ödenti borçlarının taksitler halinde bonolara bağlanması olanağı da vardır.

Ödenti borçları, posta havalesiyle gönderilebileceği gibi, aşağıdaki banka hesaplarımıza da yatırılabilmektedir.

Banka Hesap Numaralarımız:

T.C. Ziraat Bankası Harbiye Şubesi 1360 No., Yapı ve Kredi Bankası Beyoğlu Şubesi 920290/4 No., İş Bankası Pangaltı Şubesi 696 No.

DUYURU III

Şubemiz binası salonunda, 15 Ekim 1973 Pazartesi günü saat 18.00'de «Karayolu Yapımı ve Kontrol teknikleri ile Karayolu Ulaşımı» konulu bir film gösterilecektir.

Odamız Yönetim Kurulu ile Karayolları Genel Müdürlüğü arasında yapılan bir anlaşmayla gösterilmesi temin edilen bu film, Karayolları Genel Müdürlüğüne İngiltere Ulaşım ve Yol Araştırma Laboratuvarı tarafından hibe edilmiştir. Film, dört ayrı bölümden ibaret olup, takriben bir saat sürmektedir.

Arkadaşlarımızın yararlanacaklarından şüphemiz bulunmayan bu gösteriyi bütün ilgililere duyururuz.

YÖNETİM KURULU

INŞAAT MALZEMESI FIYATLARI ARTTI

SON ÜÇ AY İÇİNDE MEYDANA GELEN ARTIŞLAR, KONUT SATIŞ VE KİRALARINI ETKİLEDİ

İnşaat malzemelerinde son üç ay içersinde meydana gelen artışın, konut satış ve kiralarını büyük ölçüde etkilediği ileri sürülmektedir. Başta fayans olmak üzere lâvabo, küvet, radyatör, döşeme marleyleri, batarya, musluk çeşitleri ve bunlarla ilgili daha bir çok mâmulün işçilik, malzeme, ham madde yüzünden devamlı şekilde fiyatları artmıştır. Piyasada fiyatların yüksek olmasına rağmen tek avantaj, mâmullerin arandığında bulunmasıdır. Ancak küvet ve radyatörlerde sipariş müddeti olmaktadır ki bu da âzami üç haftayı aşmamaktadır.

GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI

"YAKIN SAHİL YÜK GEMİLERİ"

KONUSUNDA ULUSLARARASI BİR KONGRE DÜZENLİYOR

Gemi Mühendisleri Odası, her iki yılda bir düzenlemekte olduğu Teknik Kongrelerden dördüncüsünü önümüzdeki sonbaharda yapmaya karar vermiştir. Kongrenin uluslararası bir seviyede olması ve bu konuda söz sahibi yabancı uzmanların da kongreye tebliğ vermesinin sağlanması için daha şimdiden gerekli teşebbüslere girişildiğinin bildirildiği 4 .Teknik Kongrenin konusu, «yakın sahil yük gemileri (tanker, koster, konvansiyonel yük gemileri, RO RO vs.)» olarak saptanmıştır. Kongrede bu gemilerin dizaynlanması ,yapımı, hidro dinamiği, hidrostatiği, mukavemeti, işletmeciliği, rantabilitesi, liman durumu ve bu gemileri inşa edebilecek tersane sorunları ele alınacaktır.

Tebliğler, kongreye İngilizce ve Türkçe olarak sunulabilecektir. Yani, kongre. iki dilden yapılacaktır.

Kongreye tebliğ vermek isteyenlerin veya dinleyici olarak katılmak isteyenlerin, en geç 25 ekim 1973 tarihine kadar Gemi Mühendisleri Odası Başkanlığına yazılı olarak başvurmaları gerekmektedir.

DSİ'de sözleşmeli personel uygulamasından endişe ediliyor

DSİ'nde bazı personelin sözleşmeli çalıştırılması için hazırlanan kararname bir kaç bakanın imzalanmaması dolayısıyla henüz çıkmamış bulunmaktadır. Öte yandan bu konuda bize endişe verici haberler gelmektedir. Diğer Bakanlık ve kurumlara bu yetki şahıs belirlemeden genel olarak verildiği halde, DSİ için hazırlanan kararnamede belli isimler yazılmıştır. Böylece yetki donmuş olarak çıkmaktadır. Listenin DSİ Genel Müdürü Tütüncüoğlu'nun sübjektif ölçülerine göre hazırlandığı, kendisine herhangi bir konuda direnmiş olanların, değerleri ve yerleri ne olursa olsun liste dışında bırakıldıkları söylenmektedir. Örneğin; barajlar ve Hidroelektrik Santraller Dairesi Bakanı ve Muavini, Gökçekaya, Fen Heyeti Müdürü, Keban Barajı inşaatı Fen Heyeti Müdürü bu listede yoktur.

Sözleşmeli personel çalıştırma usulu, Personel Kanununun yatırımcı daireler üzerine indirdiği darbeyi, biraz olsun düzeltmek için, zorlanacak kapıdır. Ancak bu usul devlet hayatımızda daha önce denenmiş; fakat kötüye kullanıldığı için terkedilmiştir. Şimdi yeniden aralanan bu kapının açık kalması için çok titiz ve dikkatli davranmak gerektr. İlgilileri uyarırız.

Bakanlar Kurulu

(Baştarafı 1. Sahifede)

Kanun Hükmünde Hararname ile, Devlet memuru olup da İş Kanununa göre işçi sayılanlar ve Genel ve Katma bütçelerle bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar ve kanunlarla kurulan fonlar, kefalet sandıkları veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlükleri işyerlerinde bedenen veyahut bedenen ve fikren çalışanlardan bedeni çalışması fikri çalışmasına galip olanların işçi sayılacakları kabul edilmiştir.

Bu yeni kararın, özellikle şantiyelerde çalışan, yani bedeni çalışmaları bilgi üretmek anlamında yorumlanmak gereken fikri çalışmalarından daha fazla olan mühendislerin durumlarının da yeniden tartışılmasını zorunlu kılmaktadır. Önümüzdeki günlerde bu konuda daha başka gelişmeler olması büyük bir ihtimaldir.

Teknik Güç, bu Kanun Hükmündeki Kararnameyi, aynen yayımlamakta sayısız yararlar görmektedir.

Karar Sayısı: K.H.K. 7

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 2 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 4 üncü maddesinin «D» bendi ile Ek Geçici 21 inci maddenin 2 nci fıkrasının değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname;

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 2 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 4 üncü maddesinin «D« bendi Geçici 21 inci maddesinin 2 nci fıkrasının değiştirilmesi ve bu maddelerle ilgili olarak geçici bir madde eklenmesi: 23.5.1972 tarihli ve 1589 sayılı kanunun verdiği yetkiye dayanılarak, Bakanlar Kurulunca 22.8.1973 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Madde 1 — 2 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik 4 üncü maddenin «D» bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

D) İşçiler:

İş Kanunlarına göre işçi sayılanlar ile Genelve Katma bütçelerle bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar ve kanunlarla kurulan fonlar, kefalet sandıkları veya Beden Terbiyesi Bölge Müdürlükleri işyerlerinde bedenen veyahut bedenen ve fikren çalışanlardan bedeni çalışmaları fikri çalışmalarına galip olan kişilerdir.

Yukarıki fıkra kapsamına girenler hakkında bu kanun hükümleri uygulanmaz.

Zorunlu olan hallerde Millî Savunma Bakanlığı ile Jandarma Genel Komutanlığı vedış kuruluşlarda, devamlı ve belirli bazı hizmetlerin işçiler eliyle gördürülmesine Devlet Personel Dairesinin görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilebilir.

Madde 2 — 2 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik Ek Geçici 21 inci maddenin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Bu kanunun ikinci görev yasağı, ikinci görev verilecek memurlar ve görevler, ders görevi ve konferans ücreti, iş güçlüğü, iş riski ve eleman temininde güçlük zamları sözleşmeli personel ücreti, avukatlık ücreti, fazla çalışma ücreti ile diğer özlük ve sosyal haklarla ve istihdam şekilleriyle ilgili hükümleri birinci fıkrada yazılı personel hakkında da uygulanır.

Geçici Madde — 2 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik Ek Geçici 18 inci maddeye göre Devlet Memurluğuna intibak ettirilenlerden işçi niteliğinde olanların tesbiti, Çalışma Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Dairesi Başkanlığının bağlı bulunduğu Bakanlıkça ortaklaşa tespit edilir.

İşçi tanımına girenlerin kadroları kaldırılarak haklarında işçi mevzuatı hükümleri uygulanır.

Bu kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra istifa veya sair sebeplerle görevinden ayrılarak bilahare işçi statüsünde görev almak için başvuranların durumları hakkında da birinci fıkradaki kurul tarafından karar verilir.

Yürürlük:

Madde 3 — Bu kararname ile değiştirilen 4 üncü madde hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

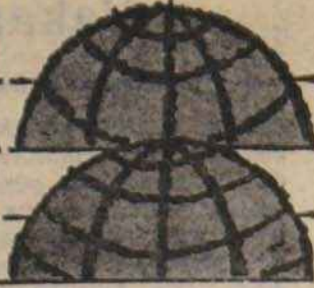
Madde 4 — Bu kararname hükmünü Bakanlar Kurulu yürütür.

22.8.1973

DR. MAKATO WATEBE «MICRO - TREMÖR ÖLÇMELERİ VE ANALİZİ KONULU BİR KONFERANS VERDİ

Mevsimin ilk konferansı, Japon Uluslararası Sismoloji ve Deprem Mühendisliği Enstitüsü Deprem Mühendisliği Bölümü Şefi Dr. Makato Watebe, ekim ayının ilk günü, İstanbul Teknik Üniversitesi Taşkışla binasında vermiştir. İngilizce olarak verilen «Micro - Tremor Ölçmeleri ve Analizi» konulu konferanstan sonra da, 35 dakika süreli, «titreşim» konusunda bir film gösterilmiştir.

TÜRKİYE'DE DÜNYADA TEKNİK

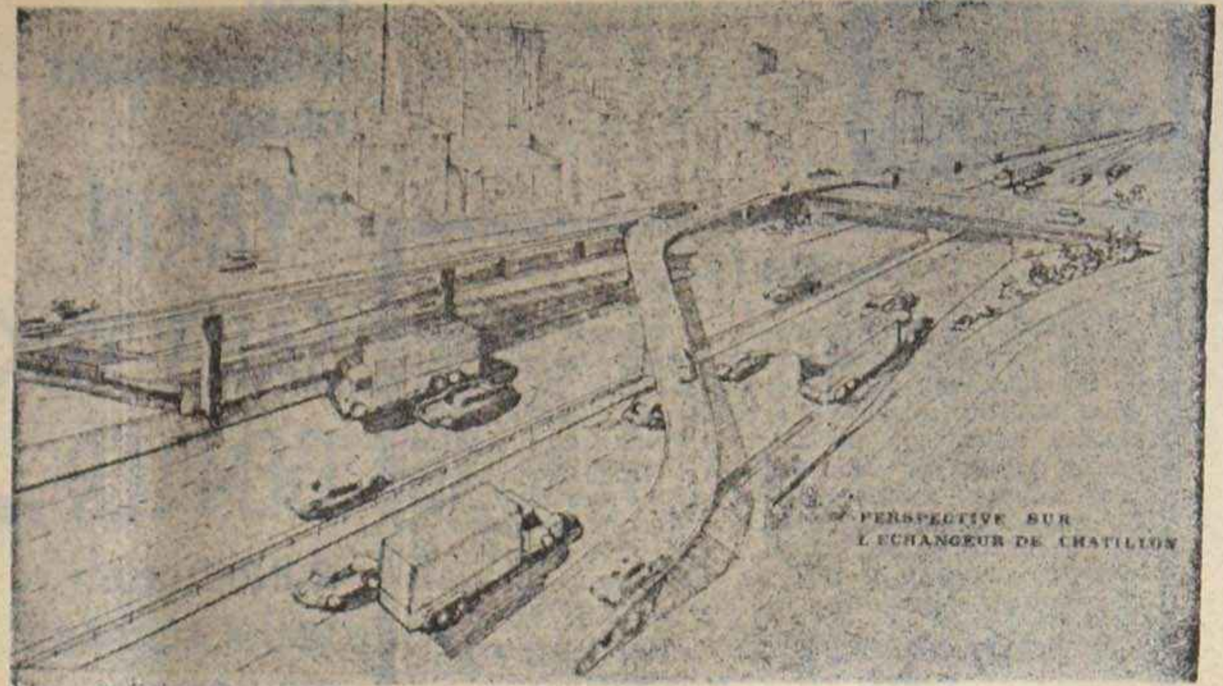

GÜNÜMÜZÜN BÜYÜK PROBLEMİ:

TRAFİK

FRANSA'DAKİ YENİ SAİNT — CLOUD KÖPRÜSÜ

Fransa'da trafik tıkanıklığının en yoğun olduğu, Çevre Bulvarı ile Batı Otoyolu arasında kalan bölgede 1974 yılında ikinci bir köprü yapılmış olacak. Ne ki, problemin çözümü için, derhal bir üçüncünün de yapılması bekleniyor.

U.A.T.'nin projesine göre, La Porte de Chatillon'daki süper çevre yolu giriş ve çıkışlarının görünüşü böyle olacaktır. Yukarıdaki krokide eşanjörünün perspektifi görülmektedir.

Bir kaba - beton plaka Boulogne ormanından çıkıp, Seine nehrini eğik bir çizgi gibi aşarak, Saint - Cloud tepesine gömülmekte. İşte bu, Çevre Bulvarını batı otoyoluna birleştirecek olan yeni köprünün görünüşüdür.

Parisliler, arabalarını sürerken başkentin sanat eserlerinin en gencini ve aynı zamanda görülmeye en değer olanını, başlarının üzerinde şaşkınlıkla izliyorlar.

Bu yeni köprünün bütün elemanları daha şimdiden yerli yerine konmuş durumdadır. Ancak, son elektrik direği dikilip, son beyaz çizgisi de çizildikten sonra, 1974 yılının ilkbaharında, hizmete girecektir.

340 milyon Fransız frankı değerinde 115000 M3'lük betondan oluşan bu fil azmanı eserin inşaasında görevli mühendis ve kurumlar açısından bu olay bir zaferdir. Plancıların uymaya zorunlu oldukları iki konu vardı: Bunlardan birincisi Boulogne ormanını Ambroise - Paré Hastanesi hastalarını tedirgin etmeden ve hekimlerin çalışmalarını aksatmadan geçebilmek, ikincisi ise Seine nehrindeki rıhtımların ve günde 120000 aracın geçtiği Saint - Cloud kavşağının düzenini bozmadan otoyolun tüneliyle birleşebilmekti.

DİKKAT: YOL HASTAHANENİN YANINDAN GEÇİYOR

Hastahane binalarının 50 m. uzağında bir yeraltı tüneli açabilmek için kullanılan bütün makinalar özel olarak sessizleştirilmişti. Ayrıca, hastahane ile şantiye arasına, tecrit vazifesi görecek ve sonradan kaldırılacak 300 m. uzunluğunda beton bir duvar inşaa edilmişti. Metro nasıl Paris sokaklarının altından geçiyorsa, taşıt araçları da bu geçit yoluyla hastahane bahçesinin altından geçip gideceklerdi. Bu «sessizlik» sağlama faaliyetinin maliyeti 1 milyon franklık ek masrafı gerektirdi..

Boulogne ormanı geçildikten sonra yol yükselmekte ve rıhtım üzerinde viyadük halinde devam etmektedir. Sonra, Seine nehrine ulaşan yol, köprü ile nehir üzerinden dönerek tünele doğru diğer rıhtımı aşmaktadır.

Köprü strüktürü basittir: Toprağa ve Seine nehri dibine dikilmiş pilonların üzerine bitişik olarak oturtulmuş, birbirine çelik kablolarla bağlı ve herbiri 130 ton ağırlığındaki 500 adet tabliyeden oluşmuş beton bir şerit. Görüldüğü gibi işin buraya kadar olan bölümünde hiç bir olağanüstü yan bulunmamakta. Yapılan, öngerilimli betonla ilgili eski bir ilkenin uygulamasından başka bir şey değil...

Ancak, Campenon - Bernard şirketi, yöneticileri, yürütülen çalışmanın karadaki trafiği aksatmaması için herşeyin havada gerçekleştirilmesine karar verdiklerinde durum değişmiş ve yapılan iş özellik kazanmıştı.

Nitekim, 130 tonluk bu beton bloklar, araç kullananların başları üzerinde, hiç çekinilmeden ve hiç bir kaza yapılmadan birleştirildi. Buna rağmen polis, bir ihtiyat tedbiri olarak her parçanın yerli yerine tam oturtulduğu iki dakikalık en kritik anda trafiği kesiyordu.

Bu bloklar, yerinde, şantiyeye yakın bir açık hava imalâthanesinde yapılıyorlar ve hazır olur olmaz da bu dev mekanik oyunun esas aracı işe müdahale ediyordu: 120 m. genişlikte muazzam yatay bir vinç!

Bu vincin hem ayakları hem de tekerlekleri vardır. Ayakları ona köprünün bir pilonundan diğerine leylek gibi ilerleme imkânı vermiştir. Tekerlekleri ise inşaa edilmiş tabliye üzerinde ilerlemesini sağlamıştır.

Vinç bir bloku kavrayıp onu ekleneceği, evvelce yerleştirilmiş blokun yanına ve yukarsına götürüyor, yavaş yavaş, gerekli yüksekliğe indiriyor ve bağlantı kabloları ile bağlanıncaya kadar öylece tutuyordu.

Mühendisler, bir iskele üzerinde adeta tünemiş gibi, milimetrenin onda birine yakın bir doğrulukta bu yerleştirme işine nezaret ediyorlardı. Bütün bunlar Seine nehrinin dalgalarının ve kara trafiğinin dalgalanmalarının 15 m. yukarsında olmaktaydı. Çalışmaların yöneticisi: «İşçiler emniyet sepetlerinin içinde nöbetleşe çalışıyorlar. Ve böylelikle çekiçlerin veya kablo parçalarının aşağı düşme tehlikesi önlenmiş oluyor» diye açıklamıştı.

İŞÇİLERİN YAZ TATİLİ DOLAYISIYLA, GECE DE ÇALIŞILDI

Çalışma takvimi Georges - Clemenceau meydanından Saint - Cloud tüneli girişinin önüne kadar olan bölümün inşaasını, trafiğin hafif olduğu, Ağustos ayında öngörüyordu. Fakat beklenmedik bir olay bu güzel planlamayı alt üst etti: «El emeğimizin yüzde 40'ını oluşturanlar Portekizli ve Afrikalıdır. Bunlar, hep birlikte, temmuz ayında yıllık izne gittiler. Yaz devresinde bunların yerine başka işçiler bulup koymak olanaksızdı. Bazı Paris şantiyeleri bu nedenle kapılarını bile kapamaya mecbur olurlar. Biz, çalışmaya yüzde 40 eksik mevcutla fakat geceleri de çalışarak devam ettik.» diye açıklamıştı bu durumu yöneticilerden biri.

Teknik açıdan tartışılmaz bir başarı sağlayacak bu yeni Saint - Cloud köprüsü, Fransa'nın trafik sıkışıklığının en yoğun olduğu bir bölgesinde, bu sorunun çözümü için uygulanmıştır. Dört yol şeridi günde 80000 aracın akıp gitmesini sağlayacaktır. Ağır araçlar Boulogne ormanını Reine yolu ile dolaşmaktan kurtulacaklardır. Bütün bunlar çevredekilerin cehennem azabından kurtulmalarını sağlayacaktır. Ancak ,yeni eserin hizmete açılmasından sonra da, trafiğin yüklü olduğu saatlerde yol yine iyice dolacaktır. Bununla birlikte, halen çok yüklü olan Paris çevre bulvarı ile batı otoyolu tüneli arasında bir ulaştırma kanalı görevi yapacaktır.

1975 sonbaharında, tünel içindeki gidiş - geliş Saint - Cloud parkı altından yapılacak ikinci bir yeraltı bağlantısı ile daha da iyi bir duruma getirilecektir. Ama sonra?

Sonrası daha dev planların uygulanmasını gerektirecektir. Ulaştırma Bakanlığının bir görevlisi «Halen batı otoyolunun Rocquencourt'a kadar olan bölümünün iki katına çıkartılması olanaklarını inceliyoruz. Bakanlık dosyalarında üçüncü bir tünelin ve üçüncü bir Sant - Cloud köprüsünün projeleri hazır bekliyor,» diyor.

Parislilere, bizzat kendi motorlu araçları ile zehirledikleri bu başşehirden, otomobilleri ile kaçmayaimkân vermek için daha neler yapılamaz ki?..

ALTI KİLOMETRELİK SÜPER ÇEVRE YOLU

Orléans Kapısı ile Sévres Kapısı arasında, çevre yolu için bir kat daha inşa ediliyor.

Bu kıs, Saint - Cloud köprüsünün hizmete açılmasından daha önce, otomobillere bir kolaylık daha sunulacak. Başşehrin güneyinde, Orleans kapısını Sévres kapısından ayıran 6 km.'lik mevcut çevre yolunun üzerine bir süper çevre yolu daha inşaa edilecek.

Şehircilik, Amenajman ve Turizm Bürosunca (U.A.T.) bir proje hazırlandığından bu yana üç yıl oluyor. O zamandan beri Paris Valiliği servisleri âdetleri üzere, yönetim bürosundan gelmeyen her projeye yeptıkları gibi bunu da hasıraltı ettiler. Fakat, sadece altı yolun Orly ve Rungis otoyollarının bütün trafiğini kaldırabileceği çevre bulvarının güney parçasında sabah - akşam meydana gelen muazzam trafik tıkanıklığı, valilik memurlarını bu projeyi tekrar ortaya çıkarmaya ikna edebildi. Sonbahar toplantısında proje Paris meclisine sunulacak ve onayı alınacaktır.

Yeni eserin her iki yönde ikişer şeridi bulunacaktır. Güneye doğru hafif bir meyille ve çevre yolunun 6 m. üstünde inşaa edilecektir. Yani, Adolphe Pinard ve Romain - Rolland bulvarındaki binaların son katları hizasında.

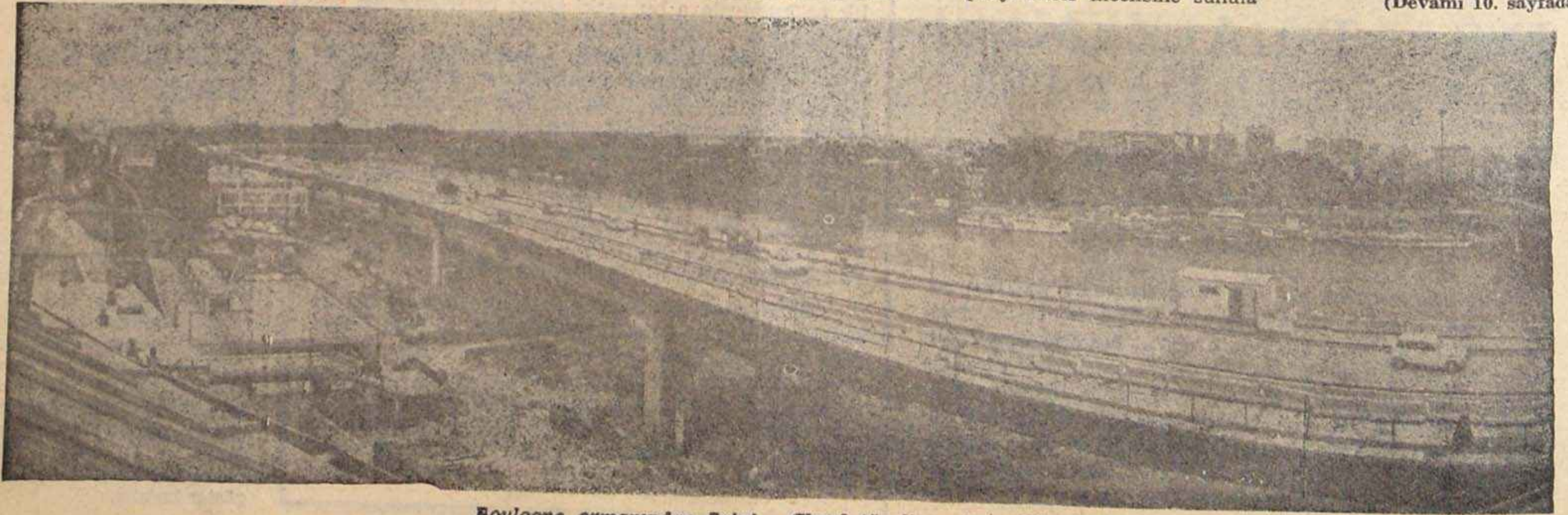
Asıl çevre yolunun sokakların seviyesinin üzerine çıktığı yerlerde Süper çevre yolu 5 m. kadar yükselecektir.

FELÇ

Çevredekiler, hakkında bir şey bilmedikleri bu projeden endişe etmektedirler. Onları yatıştırabilmek için, yeni yapı üzerindeki trafiğin, saat 22'den sabah 7'ye kadar her cins araca kapatılacağı vaadedilmektedir. Ağır araçların geçişi ise tamamen yasaklanacaktır.

İnşaatın teknik ve bilimsel merkezi, hatta, «Yüksekten geçen yeni yol tabliyesinin ekran vazifesi görecek çevre

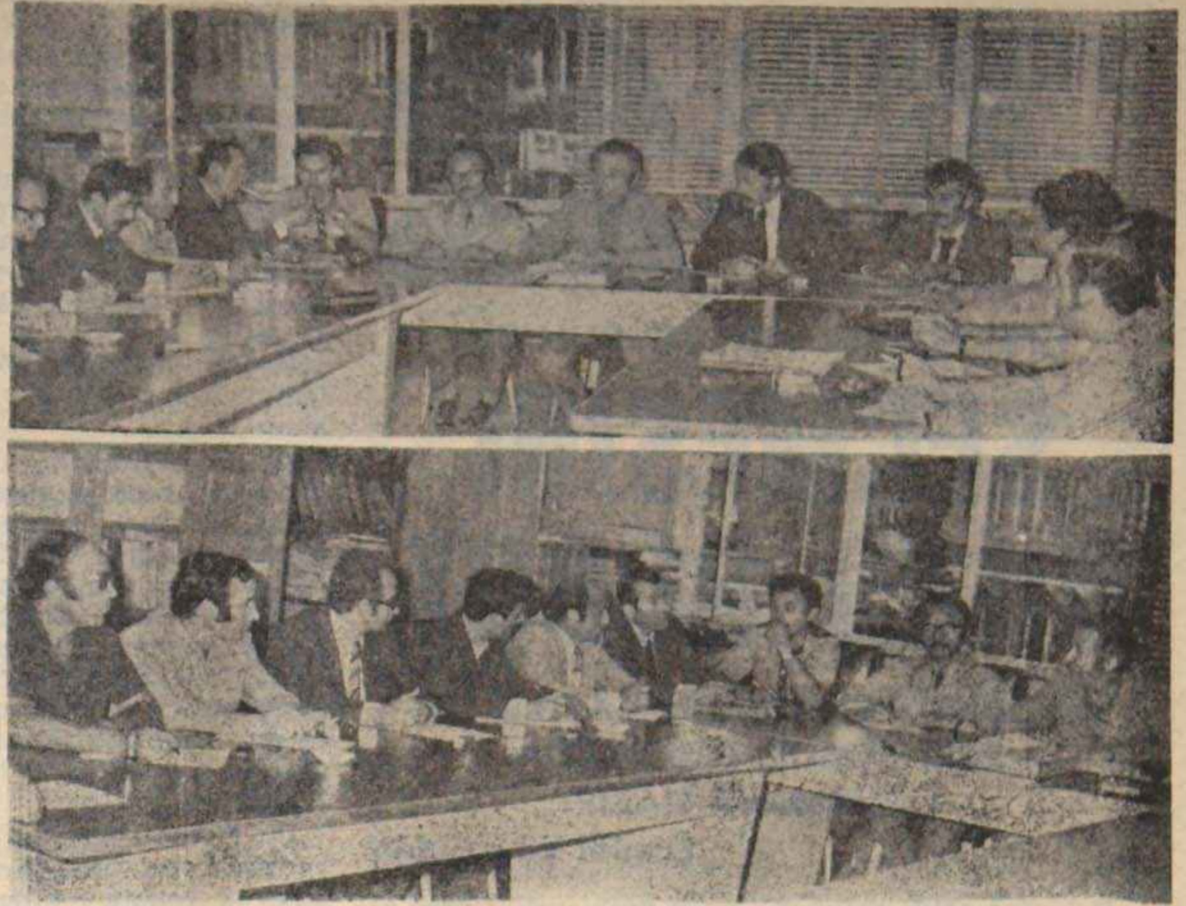
(Devamı 10. sayfada)

Boulogne ormanından Saint - Cloud tüneline süper köprü.

Ankara'da belediyeye proje yapan meslektaşlarımızla bir toplantı yapıldı

- **VİZE YÖNETMELİĞİNE AYNEN UYMAYA OY BİRLİĞİ İLE KARAR VERİLDİ**
- **FENNÎ MES'ULİYET UYGULAMASINDAN ŞİKÂYET EDİLDİ**

Ankara Belediyesine proje hazırlamak ve fennî mesuliyet almakla iştigal eden İnşaat Mühendisleri Yönetim Kurulumuz tarafından toplantıya çağırıldılar. 24 eylül 1973 günü yapılan toplantıya, belediyedeki kayıtlara göre geçen seneki işlerin yüz de seksen kadarını yapan meslektaşlar katıldılar. Bu meslektaşların isimlerini veriyoruz: Ziya Kahraman, (Atilla Asiltürk, Oğuzhan Asiltürk), Aydın Köymen, Hakkı Kahraman, Kadir Yeşilli, (İrfan Bozer) Mustafa TTahtalı, Salih Zeki Özdemir, Nuri Yorulmaz, Ali Saraçgil (Yahya Aydın), Orhan Yeğen (Şafak Durukan), İbrahim Eski (Mehmet Erol Ormancı), TTevfik Örmeci. Toplantıya bu meslektaşlardan başka belediyeye iş yapmayan bir kaç mühendislik bürosu temsilcisi de gelmiştir. Oda Başkanımız İzzettin Silier'in yönettiği toplantı üç saat sürmüştür.

Toplantıya katılanlar özellikle imar kanunundaki (fennî mes'uliyet» (teknik uygulama sorumluluğu) uygulamasından şikâyetçi olmuşlardır. Belirtildiğine göre bu sorumluluğu üzerine alanlar inşaatı yürütenler üzerinde hiç bir şekilde etkili olamamaktadırlar. Uygulama sorumlusunun etkili olmaları gerekir, bunları bir anlamda «yapı polisi» gibi örgütlemek düşünülmelidir. Proje hazırlayanlardan hiçbiri uygulama sorumluluğu almak istememektedir, buna ne zamanları, ne de karakterle ri müsait değildir. Sorumluluğun başkasına verilmesi halinde projeler çok daha kaliteli yapılacaktır. Toplantıda oy birliği ile teklif edilen formül şöyledir: Odalar proje yapanların aynı binada fenni sorumluluk alamıyacağını ilân etmelidir. Fenni sorumluluk işiyle uğraşanlar odaya isimlerini kaydettirmeliler; fenni sorumlular inşaat sahiplerinin odaya yatıracakları para karşılığı Odalar kanalıyla tayin edilmelidir.

Diğer taraftan, toplantıya katılanlar Odada yapılan vizeler esnasında kalite kontrolundan hiçbir şikâyetleri olmadığını hatta daha sıkı bir kontrole razı olduklarını bildirmişlerdir. Ankara'daki inşaatçılardan ücret alamamanın istisnai bir durum olduğunu bildiren meslektaslar, bu bakımdan Odanın yardımına ihtiyaç duymadıklarını belirtmişlerdir. Bu arada halen ortak vize uygulamasında mimari projeler için belirlenen fiyatların yüksek olduğunu ileri süren meslektaşlar, mal sahiplerinin kendilerinden banyo, mutfak gibi detayları istemediğini, bu ihtiyaç onlarca hissedilmedikçe, hizmetin yapılmamasının normal olduğu bu yüzden fiyatların zaman içinde ihtiyaca göre ayarlanmasını istemişlerdir. Toplantı sonunda vize yönetmeliğine aynen uymaya, hiçbir kaçamak yolu aramamaya, uymayan kişilerle hep birlikte mücadele etmeye karar verilmiştir.

VİZE YÖNETMELİĞİNE UYMAYAN NACİ CAYMAZ DA HAYSİYET DİVANINA VERİLDİ

Oda Yönetim Kurulumuz, İstanbul Şubesinin talebine uyarak, Mühendis Naci Caymaz'ı 28 nisan 1973 günü Resmi Gazete'de yayınlanmış bulunan «Proje ve Teknik Uygulama Sorumluluğu (T.V.S.) Yönetmeliği» gereklerine uymaması ve, Oda Kanunumuza aykırı hareket ettiği gerekçesiyle Haysiyet Divanına vermek kararı almıştır. Böylece bu gerekçeyle Haysiyet Divanına verilenler üçe çıkmıştır. Hatırlanacağı gibi daha önce Mahi Kabakçı, Hıfzı Okan Haysiyet Divanına verilmişti.

Naci Caymaz 1941'de Teknik Okul Mühendislik Kursu mezunudur. Daha önce bir kaç kere Haysiyet Divanına verilmiş ve muhtelif cezalar almıştır. İstanbul Belediyesi pek çok kereler kendisine para cezası ve meslekten men cezası vermiştir. Odamızdaki dosyasında, bir çok makamın yapılan tahkikatlar dolayısıyla kendisini aradığına ait yazılar vardır. Güven Evler Yapı Kooperatifi inşaatı dolayısıyla bir süre tevkif edilmiş ve 7 işçinin ölümüne sebep olmakla itham edilmiştir. Sürekli olarak adres değiştirmektedir.

ODAMIZ DANIŞMA KURULU 16 KASIM'DA TOPLANTIYA ÇAĞIRILDI

Odamız Danışma Kurulu bu seneki ilk toplantısını çoğunluk bulunmadığı için yapamamıştı. Yönetim Kurulumuz Danışma Kurulunu 16 Kasım'da yeniden toplantıya çağırmıştır. Gündemde jüri seçimleri ve bazı yönetmeliklerden başka, odanın uzun sürede çalışma esaslarının ne olması gerektiği konusunda tartışma da bulunmaktadır. 14 Ekim 1973 seçimlerinin ortaya koyacağı gerçekler karşısında odamızın önümüzdeki dönemdeki davranışlarını belirlemek önemlidir. Bu tartışmaların verimli olmasını dilemekteyiz. Bilindiği gibi, Danışma Kuruluna, Genel Kurulca seçilen ve her sene üçte biri yenilenen 15 üyeden başka, eski başkanlar ve genel sekreterler, meslektaş müsteşar ve umum müdürler ve mühendis yetiştiren eğitim kurumları temsilcileri katılmaktadır.

Güneşten kopan büyük bir ateş topunun fotoğrafı çekildi

Geçtiğimiz günlerde dünyadan daha büyük bir ateş parçası güneşten kopmuş ve bu olay Skylab-2 astronotları tarafından fotoğraflarla tesbit edilmiştir.

Bilim adamlarına göre, yılda ancak iki-dört kez görülebilen bu ender olayın şimdiye kadar ayrıntılı bir biçimde incelenmesi mümkün olmamıştı.

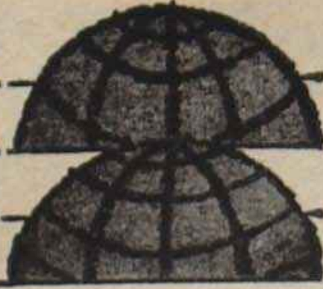
Astronotların çektikleri fotoğrafları televizyonda izleyen Bouelder (Colorado) gözlemevi uzmanı John Hildner, alev yığınının sert bir şekilde güneşten koparak ayrılmasını «Güneşten kopma olaylarına şahane bir örnek» olarak nitelemiştir.

Dr. Hildner bu çeşit olaylara güneş hâlesinin manyetik alanındaki ani değişikliklerin yol açtığını, ancak bu konuda kesin bilgilere sahip bulunulmadığını belirtmiştir.

Genellikle güneşten kopmalar, güneşteki öbür patlamalar gibi dünya atmosferinde manyetik fırtınalara sebep olan radyasyonu meydana getirmekte, bu radyasyon yüzünden radyo yayınları bozulabilmektedir.

Ancak, önceki günkü olay yeryüzünde radyasyon yönünden çok küçük bir artışa sebep olmuştur. Hildner bu durumun bilim adamları için «çok şaşırtıcı, adeta bir bilmece» olduğunu söylemiştir.

TÜRKİYE'DE DÜNYADA TEKNİK

İNGİLİZLERİN YENİ BİR BULUŞU:

SEÇMESİNİ BİLEN ROBOT

IKI İNGİLİZ BİLGİNİNİN YAPTIĞI İLK ZEKİ ROBOT, FABRİKADA ÇALIŞMAYA HAZIR

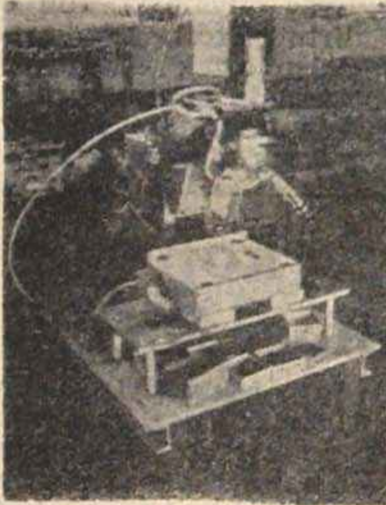
Daniel Vincendon

Robotlar artık aramıza karıştı. Hem de kendilerini tanıtmadan, gizlice.

Bunların ne çelikten kol ve bacakları var, ne saçtan başları, ne de kırmızı ışıklar saçan elektronik gözleri. Öyle anten filan da taşımıyorlar başlarında. Yürüyüşleri de, hayal - bilim filmlerinde gördüğümüz gibi, sarsıntılı, korkutucu değil.

Birleşik Krallığın tatilde olduğu bir pazartesi günü, Nottingham Üniversitesinde tanıştım Sirch (sörç okunur) ile. Başı gri renkte ve ayakkabı kutusu biçiminde. «Gövdesi», 45 derece eğik bir diskten oluşuyor ve burdan üç kolla bir «göz» uzanıyor. İki kolun ucunda pens, ötekinde bir emici var.

Tower Building'in sekizinci katında, madeni bir masanın üzerine kurulmuş, çevredeki geniş yeşilliği seyrediyor. Ayaklarında alttan ışıklandırılmış bir buzlu cam tabakası var. Çevresinde; bir beyin, televizyon ekranları kablolar ve iki «babası» Pr. Wilferd, B. Heginbotham ve Dr. Alan Pugh duruyor. Bunlardan ilki, tıpkı Dickens'ın romanlarından çıkmış gibi; altın çerçeveli gözlük takıyor ve koyu renk tenli. İkinci babası Pugh ise; zayıf ve biraz da Anthony Perkins'e benziyor. Geçen hafta, Carterbury'deki İngiliz Bilimsel Gelişme Derneğindeki toplantıda, robotlarını üyelere tanıtarak büyük heyecan yarattılar. Çünkü Sirc artık laboratuvarı terkedip fabrikada

çalışmaya başlayacak duruma geldi.

DÜZENSİZLİK İÇİNDE

Sirch, «Semi - İntelligent Robot for Control and Handling» demek, ya ni Elle iş görmek ve Denetlemek için Yarı - Zeki Robot... Bu da, İngilizcedeki «search» sözcüğü gibi okunuyor, hani «ara! ya da «araştır» anlamına. Bizim Sirch de bu işi pek güzel yapıyor.

Sirch'ün çalışmasını Dr. Pugh şöyle anlatıyar: «Yarım düzine dağınık duran parça içinden, Sirch'e iki küçük yuvarlak seçmesini söylüyoruz. Bunlardan bir tek, öteki de iki saplı. Sirch, bunları öyle yerleştirecek ki, tek sap, öteki iki sapın tam arasına girecek. Endüstride görülen tipik bir ekleme işlemi...»

Dr. Heginbotham, bir avuç küçük parçayı ışıklı plaka üzerine serpiyor. Karmakarışık. Değişik biçimde parçalar var arasında; yassı, yuvarlak, delikli, deliksiz. Yazı makinelerinde, havalandırma aletlerinde, bisikletlerde, ya da başka makinelerde görülen parçacıkların ben zerleri bunlar.

Dr. Pugh, elektronik beyinin düğmelerden birine basarak robota buyruk veriyor. Hiç bir şey olmuvor! Kalkıyor, gidip Sirch ün durduğu masaya bir tekme indiriyor! Tamam, çalışmaya başladı işte.

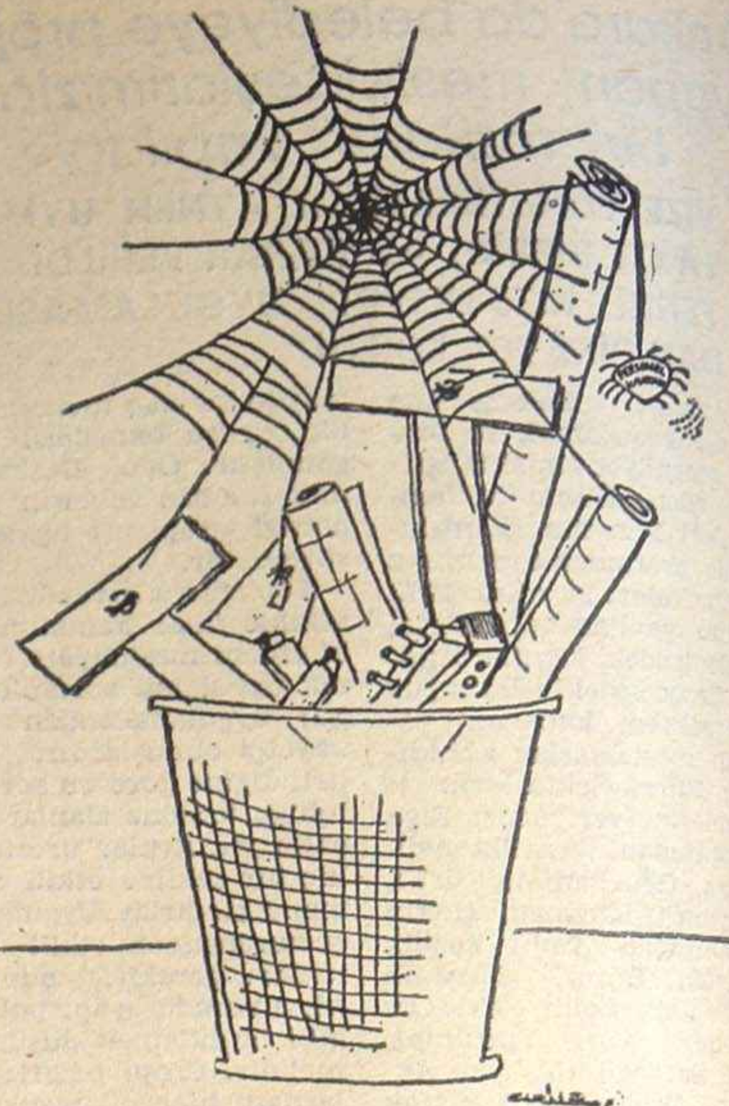
Robot, kendi çevresinde dönüyor, gözlerini parçalara dikiyor, bir daha dönüyor, emicinin bulunduğu kolunu uzatıp tek saplı parçayı alıyor, dönüyor gidip iki saplının üzerine güzelce yerleştiriyor. Parçaları tanımak için saniyenin üçte biri, işlemin tamamlanması için de bir saniye yetiyor Sirch'e. Bir işçiye gerekli olan süreden daha kısa zamanda işini bitirmis oluyor böylece.

AYAĞINI YERE BASMAK

«Nasıl yapıyor?, diye soruyorum «basit» diye yanıtlıyor. Prof. Heginbotham «baş kırmındaki gri kutu, bir televizyon kamerasıdır. Dürbün biçimindeki gözüyle parçaların görüntüsünü bu kameraya yoluuyor, o da bunları elektrik itişler durumuna dönüştürüyor, ve elektronik beyine gönderiyor. Robotun belleği yerini tutan bu beyne tüm, parçaları kapsayan bir katalog bağladık. Bellek, kendisine yollananla elindeki bilgileri karşılaştırıp ne yönde hareket edileceğini hesaplayabilecek biçimde düzenlenmiştir. Bu işlem bittikten sonra, nasıl davranacağını Sirch'ün «kaslarına» bildirir. Bu kaslar, elektrik motorlarıdır. Gördüğünüz gibi, araç tümüyle çalışmaya hazırdır. Artık fabrikaya gidebilir.»

«Burada, Nottingham da, ayaklarımız yere basıyor bizim» diyor profesör. «Bunun için de aynı alanda çalışanları geride bıraktık. Edimbourg, Stanford, Kaliforniya, Masschussets üniversitelerindeki meslektaşlarımız da gören ve düşünen robotlar üzerinde çalışıyorlar. Yapay zekâyı inceliyorlar. Robotları gerçekten şaşırtıcı şeyler yapıyor, ama elektronik beyine verilen dev programlar pahasına ...Hem de yavaş çalışıyor. Edinborg'dan Pr. Donald Michie'nin robotu, bir fincanı öadifeden yapılmış bir tavşanı, pipoları, her modelde gözlükleri tanıyabiliyor. Ne var ki, düşün-

(Devamı 10. sayfada)

— YAZISIZ —

(Atilla ÖZER)

Prof. Lew Kowerski

Nükleer santrallerden vazgeçilemez

Nükleer santrallere evet mi, hayır mı? Batı ülkelerinde ve Fransa'da, nükleer santrallerin kurulmasına karşı girişilen protesto hareketleri gittikçe yaygınlaşıyor. ABD, programlarının bir kısmını geriye bıraktı, bir kısmını da iptal etti. Acaba santrallere karşı çıkanlar haklılar mı? Kolay enerji üretilen altın çağın sonuna geldiğimiz şu günlerde, davranışları desteklenir mi? Eğer görüşlerine katılırsak, 10 yıl içinde, geleneksel kaynaklardan üretilen enerjinin, apartmanlardaki kaloriferleri günde bir kaç saatten fazla yakmaya yetmeyeceğini kabul etmek zorundayız. Üstelik bu ihtimal, gelecekteki tehlikelerin en küçüğü. İyi ama, santrallerin getireceği sonuçlar neler olabilir? Bu konuda uzman bilim adamı Pr. Lew Kowarski, 66 yaşındadır ve Frédéric Joliot ile birlikte atom bilimi dalında Fransa'nın öncülerindendir. Kowarskı, merkezi Cenevre'de bulunan Avrupa Nükleer Araştırmalar Merkezi (CERN)nin kurucularından biridir ve şu sırada Boston Üniversitesinde öğretim üyesidir. «Görüşlerim, herkesinkinden farklıdır» diyen Kowarski, geleceği kendine özgü biçimde yorumlamaktadır.

L'Express: Dünyanın geleceğini atoma bağlamayı uygun buluyor musunuz?

L. Kowarski: Bu konuda atom dışında başka bir yol düşünemiyorum. Bu yüzden de nükleer santraller kaçınılmaz oluyor. Çünkü, bugünkü kullanım hızıyla, doğal enerji kaynakları (kömür, petrol, gaz) kısa sürede tükeneceklerdir. Bu konuda özellikle az gelişmiş ülkelerin sanayileşmesi ile birlikte, kalkınmış ülkelerin giderek artan enerji ihtiyaçlarını dikkate almak gerekir. Bunun yanında, Alfred Sauvy'nin söylediği gibi 2000 yılında dünya nüfusunun 6 milyara varacağını ve bu kitlenin enerji tüketim ihtiyacını da hesaba katmalıyız. Özellikle, petrol konusundaki son gelişmeler, fiyat artışları ve Orta - Doğu ülkelerinin yeni petrol politikaları, nükleer santrallere yönelmemizi zorunlu kılmaktadır. Buna karşılık nükleer enerjinin kaynağı olan uranium, hemen her yerde var.

L'Express: Bu durumda, size göre, atomu kullanmanın kaçınılmaz olduğu anlaşılıyor. Peki, atom enerjisini kullanmanın hiç tehlikesi yok mudur?

L. Kowarski: Kuşkusuz, evet vardır. Ama hemen her şey tehlikeli değil midir? Bana göre, atomun yarattığı tehlikeyle otomobilinki eştir. Ne var ki, bu durum otomobil yapımına engel olmamaktadır. Asıl sorun, tehlikeyi asgari ölçüye indirmektir. Bu da, nükleer enerji politikasına sıkı sıkıya bağlıdır. Nükleer enerji politikası deyince, enerji üretmede kullanılan teknikler arasında seçim yapmayı anlıyoruz.

L'Express: Reaktörlerdeki üretim tekniği ne olursa olsun, radyoaktif kalıntılar oluşmaktadır. Günümüzün bu önemli sorunu üzerinde neler düşünüyorsunuz?

L. Kowarski: Bu konuda çalışmalar yapılmasa, sorunun tehlikeli yanını ben de kabul edeceğim. Ne var ki, duruma çözüm aranmaktadır. Yollardan biri, kalıntıları çok dayanıklı kaplara yerleştirip dep rem ve su baskınlarından korunmuş alanlarda jeolojik çukurlara saklamaktır. Bu yönde tuz madenleri, en güvenilir yerlerdir. Bir diğer yol da, kalıntıları paketleyip Kuzey Kutbunda buz üstüne bırakmaktır. Kuzey Kutbunun seçilme nedeni, buzulların altının toprak olması ve kalıntıların bulunduğu paketin buzu eriterek toprağa geçmesidir. Bu yolun, tuz madenlerinde saklamaktan daha iyi olduğu söylenebilir.

L'Express: Peki, kalıntıları Ay'a yollama konusunda ne düşünüyorsunuz?

L. Kowarski: Üçüncü yol da bu zaten. Ancak Ay'a göndermek oldukça zor ve ince hesapları gerektiriyor. Bu neden le ben güneşe göndermeyi öneriyorum. Paket yerine varama yacaktır ama, boşlukta kolay ca kaybolacaktır. Burada bir sorun çıkıyor karşımıza; füzelerin pahalıya çıkması ve böy le bir iş için her defasında har canacak paranın tutarının bü yüklüğü. Onun için, seri halinde füze yapımına geçilecek zamanı beklemek en doğrusu. Bir de füzenin yarı yolda bozulup dünyaya dönmesi olasılığı var. Bu tehlike de, füzeye yerleştirilecek ve böyle durumda kendiliğinden işleyip füzeyi parçalayacak bir sistemin geliştirilmesiyle önlenebilir.

L'Express: Bu yolların, bugüne dek yapıldığı gibi, kalıntıları denize dökmekten daha iyi olduğu söylenemez mi?

L. Kowarski: Biliyorsunuz ki, kalıntıları denize dökerek yok etme, geçici bir çözüm yolu. Rakamları tam bilmiyorum ama, bugüne dek okyanusların dibinde birikmiş yığınların, dramatik sonuçlar doğuracağına inanmıyorum. Bence asıl tehlike, asıl bundan sonra başlıyor. Üretim artınca kalıntıların niceliği de yüz defa, bin defa daha artacak.

L'Express: Nedeni de, size göre, dünyanın nükleer santrallere mahkûm olması değil mi? Acaba, ilerde bir nükleer santralin bitişiğinde yerleşmeyi düşünür müsünüz?

L. Kowarski: Evet. Size söyledeğim gibi, ben bunu arabay la yola çıkmaktan daha az teh likeli buluyorum. Bence yapılması gereken, tehlikeden korunma yollarını aramaktır. Bu nun için de, tehlikenin bilincine varmak yeter.

L'Express: O zaman, radyoaktif sızıntıların çevreye etki si konusunda ne düşündüğünüzü sorabilir miyim?

L. Kowarski: Denetimimizden kaçan düşük dozdaki radyoaktif sızıntıların tehlikesini kabul ediyoruz. Üstelik, bu sızıntılar süreklidir ve atmosfere yayılmaktadır. Ancak, öte ki enerji kaynaklarının üretimi sonucu ortaya çıkan çevre kirlenmesi, bundan daha az tehlikeli değildir.

L'Express: Bir süre önce çıkan bir yazınızda, çağın en önemli bulgusunun atom değil, elektronik beyin olduğunu yazmıştınız. Bu konuda bizi biraz daha aydınlatır mısınız?

L. Kowarski: Dünyanın her yanı nükleer santrallerle dolsa bile, günlük yaşantınızda pek büyük değişiklik olmaz. Öyle ki, bu olay sivil havacılığın gelişmesinden bile daha az önemlidir. Oysa ki elektronik beyinler, ortaya çıktığından bu hana, insan gücüne ihtiyaç azalmıştır. Bunun, insan beyninin yerini alacağı düşünülemez ama onun çalışma alanını büyük ölçüde daraltacaktır. Öyle ki, insanoğlu artık kendine yakışmayacak küçük işlerle uğraşmaktan giderek kurtulacak, kendini geleceğe dönük ve daha önemli sayılacak çalışmalara yöneltecektir. Öte yandan, bu büyük devrimin bize gerçekten yeni bir çağ açtığı yadsınamaz. Elektronik beyinin çalışma sistemi, klâsik mantığın kuralları dışındadır. Giderek, insan beyninin çalışma yöntemi üzerindeki araştırmalarımıza ışık tutacak nitelik kazanmıştır. İlk kez, insan gibi düşünen ama insan olmayan bir varlıkla karşı karşıyayız. Herman Kahn'ın bir yazısında belirttiği gibi, temel sorun; çağın sonunda, insanın yapabilip de elektronik beynin yapamayacağı şeylerin kalıp kalmayacağıdır. Bence sorunun belli bir çözümü var. Örneğin; iyi yemek, şiir ve aşk. Bir başka deyişle tüm insan değerleri. Bunlara ne atomun, ne de elektronik beyinlerin çözüm getiremiyeceği kanısındayım.

DÜZELTME

Gazetemizin 15.7.1973 gün ve 28 sayılı nüshasında çıkan Sayın Vedat MERAL'ın «İzmir Limanının Durumu» başlıklı yazıda elde olmayan nedenlerle bazı tashih hataları yapılmıştır. Düzeltir, yazarından ve okurlarımızdan özür dileriz.

1) Üçüncü sütunun dördüncü satırına rastlayan yerde, «... hacminin 1.000.000 tona ulaştığı...» ibaresindeki rakam yanlışlıkla «100.000» olarak çıkmış.

2) Dördüncü sütunun beşinci satırına rastlayan «...Rıhtımlar yapılmaktadır...» cümlesi, «yapılmalıdır» şeklinde bitecektir.

3) Gene dördüncü sütundaki, (4) bölümün beşinci satırından sonraki cümlelerde bir atlama olmuştur. Yazının bu bölümü, «...Yerine Halkapınar'da yapılacak İzmir ana garı ile limanın demiryolu şebekesine bağlantısı basitleşecektir. Yine Halkapınar'ın deniz tarafında karayolu teşkilâtı tarafından...« şeklinde olacaktır.

İngilizlerin yeni bir buluşu : Seçmesini bilen robot

(Baştarafı 8. sayfada)

mesi için üç, dört dakika gerekiyor. Dört yaşındaki bir çocuk daha kısa süre de aynı ayırımı yapabilir»

«Biz, kendi payımıza, endüstriyel robotun tavsanlar, pipolar yerine mekanik parçalarla uğraşması gerektiğini düşündük. Bunun içi nde, başlangıç için öngörüler kısa bir «görme» ve «düşünme» işlemiyle yetinilebilirdi. Öyle de yaptık, daha kısa sürede seçim yapan bir robot elde ettik. Sirch, salt akla karayı ayırdedebiliyor, yani çemberler, açılar ve doğrular gibi basit çizgiler arasındaki farkları buluyor. Onun içinde çabuk çalışıyor.»

BİR EKSİKLİK

SSirch, iki ncikuşaktan bir robat .Bundan on yıl önce ortaya çıkan ilk kuşak robotları, oldukça şartıcıydılar. Kimileri tanklara, ki.nileri de benzin pompalarına ya da dişli makinelerine benzi yorlar. Boğumlu kollarıy le her türden işi yapabiliyor, bir iş şeridinde yer alıp o yer işçisini aratmayacak biçimde çalışabiliyorlar. Görevleri ne denli sıkıcı ve ağır olsa da yorulmadan, dinlenmeden, yanlış yapmadan yürütüyorlar. Koca makineleri tutup çekebiliyorlar, lehimlemeyi titizlikle yapıyorlar, püskürtme aracıyla parçaları boyayabiliyor lar. Sıcak ve zehirli bir ortamda çalışıyorlar, nar gibi kızarmış çelik levhaları bir yerden bir yere taşıyorlar.

Çstelik, koca otomatik makinelerden daha çabuk yapım değişikliklerine uyabiliyorlar. Örneğin, bir koraserin modeli mi değişecek? Ya da yeni bir TV parçası mı yapılmak isteniyor? O koca makineyi durdurup yeni baştan değişikliğe göre ayarlamak gerek. Bunun için de bir servet harcanacak o zaman! sanayici robotsa banda alınmış bir program içinde davrandığı için, hiç böyle dertleri yok. Sadece bandı değiştirip yeniliğe uygun olanını tak makla sorun çözümlenmiş oluyor. Bu da birkaç saatlik iş.

Robotların bir sürü adı var. Unimate, Versatran Sundsrand Industrial Ro bot, Autoplace, Brute (Amerikan robotları), Minit ran (İngiliz), I. r. b. (İsveç), bunlardan birkaçı. Ayrıca birkaç gramdan kiloya, hatta tona kadar olan ağırlıkları taşıtmak için yirmiden fazla model geliştirilmiş. Bütün dünyada 1.200'den fazla robot var (800'ü ABD'de, 200'de Japonya'da). Tümünün de tek bir kusuru var; gözleri görmüyor. Titizlikle programlanmış davranışlarını bırık yorul madan, körü körüne tekrarlıyorlar. İsledikleri par çanın kendilerine olan uzaklığının da farkında değiler bu yüzden. Çalışacakları parçalar, önceden tam bir doğrulukla saptanmış yerlere konuyor boşuna çabalamasınlar di ye. Sirch'ün tek gözü ve az zekâsı, bu nedenle robot dünyasına yeni bir katkı kabul ediliyor. Parçalar tam bir düzensizlik içinde yığılmış olsalar da robat gerekli olanı seçip ayırmasını bilecektir.

BİR TEHDİT

Sanayiciler artık robotlarla daha bir yakından ilgilenmeye başladılar. Kol işçiliği, hemen her yerde pahalılaştı. Üstelik, çok titizlik istiyor. İşçiler; zor, tehlikeli, tek düze işleri kolay kabule yanaşmıyorlar. Bu yüzden gelişmekte olan ülkelerin işçilerine başvuruluyor. Ne var ki, yeni gelenler de, bir süre sonra ayaklanıyorlar. Bu durumda otomasyona gitmek, tek çıkar yol gibi gözüküyor.

Robotların pahalı olduğu itirazı ortaya atıldı. Sanıldığı kadar değil. Amerika'daki ilk kuşak robotların maliyeti, bakımları dahil, bir işçinin iki, üç yıllık ücretine eş değerde. İçlerinde on yıldır aralıksız çalışanlar var. Yirmi dört saat durmadan çalışabildikleri için de çabuk çıkarıyorlar maliyetlerini.

Corning Glass'daki bir başka fabrikada, boğucu sıcakta ve zor koşullarda çalışan robotlar, başarılı oluyorlar. Ama yöntemler bölümünün şefi M. Harry Kragle, bu kadarla yetinmiyor. Kadınların çalıştığı bir iş şeridine, robotları da yerleştirmeyi tasarlıyor. İyi, havalandırılan bu yerde, kadın işçilerin rahatları yerinde. Üstelik müzik de var. Birbirleriyle kolayca çene çalacak biçimde yerleştirilmişler. İyi bir iş kısacası, yukarda anlattığımız ortamla ilgisi yok. İşte robotları buraya yerleştirmek istiyor Mr. Kragle ve şöyle diyor: «İlk robot, şüphesiz merakla karşılanacak, ikincisiyse, kaygıyla herhalde. Üçüncü robot gelince, bunun kendilerine doğrudan tehdit ettiğini anlayacaklar. İşte o gün, ne olacağı hakkında hiç bir fikrim yok...

Sanayici robotun gözleri ve zekâsının tamamlandığı an geldiğinde, ortaya çıkan durum, yeni baştan enine boyuna düşünülecek sanıyorum.

Trafik

(Baştarafı 6. sayfada)

yolunda geceleri ortaya çıkan vınlamaların perdeleneceğini de belirtmektedirler.

XIV ve XV'nci bölge ise güney banliyö sakinleri, yalnız gürültüden ve bölgelerin görünüşünün bozulmasından değil, aynı zamanda, yolun inşaatı sırasında ortaya çıkacak kargaşalıktan da endişe etmektedirler. Burada da, Paris'in batısındaki Saint - Cloud köprüesünün inşaatında başarıyla uygulanan teknik yöntem kullanılacak ve inşaat 18 ay sürecektir.

Düşünülen masraf 120 milyon Fransız frankıdır. Yapının sahipleri bu sınır içinde kalmak şartı ile, devlet tarafından garanti edilen istikraz tahvilleri çıkarma yetkisine de sahip olacaktır.

Yapı bitince, Paris şehri bu işin idaresini U.A.T. (Şehircilik .Amenajman ve Turizm Bürosu)na devredecek.

Süper çevre yolu paralı olacaktır. Bu, tahvillerin itfasını ve U.A.T.'ye göre, inşaatın da süratle yol almasını sağlayacaktır. Bunun için konulacak geçiş ücretinin çok değil fakat bazı araçları yoldan vazgeçirecek ölçülerde tutulması gerekmektedir. Örneğin, ölü saatlerde bir frank, kalabalık saatlerde -oldukça yüksek sayılabilecek- iki frank olmalıdır.

Çevre bulvarının trafik yükü hafifletilmesi gereken parçası yalnız güney bölümü değildir. Geçen baharda bitmiş olan bütün bulvar bir felç tehlikesiyle karşı karşıyadır. Bütün ağır araçların, Paris bölgesini araba ile geçen bütün çevre vilâyetler halkının ve yabancıların trafiğini kolaylaştırmak konusu gerçekte öngörülmüş değildir. Bunların da yolu Paris'in on beş kilometre dışından bir paralel otoyoluna bağlanmalıdır.

On beş yıldan beri düşünülen bu yolun ancak taslağı yapılabilmiştir. O halde güneyde düşünülen ikinci kat süper çevre yolunun, çok yakında Paris çevresinde uzatılarak bütünlenmesi bir zorunluk olacaktır.

Ankaralı tüccarlar odamızı gammazladı

(Baştarafı 1. Sahifede) yazı göndererek, Odamızın Mimarlar Odası ve diğer kardeş odalarla birlikte yürüttüğü Ortak Belge düzenini şikâyet etmiştir.

«Gerçek iddiaları ve kerekse uslubu açısından, gerçekten bir şahaser (!) olan bu yazıyı aşağıya aynen almakta yararlar görüyoruz. Söz konusu yazı şöyledir:

Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğine;

ANKARA

İnşaat Mühendisleri ve Mimarlar Odalarının müşterek belge uygulamasında proje bedeli ve asgari ücret olarak halen standartlaşmış ve donmuş fiatların çok üstünde bir fiat istenmesi ve müteahhitlerin Odalar nezdinde mukavele yapmaya zorlanmaları yolunda çalışmalar yaptıkları ve Ortak Belge uygulamasına riayet etmeyen mensuplarını Haysiyet Divanına vererek Odalardan ihraç etmek tehdidinde bulundukları müteahhit mensuplarımızın Odamıza vaki müracaatlarından anlaşılmaktadır.

Proje bedellerinin standartlaşmış ve donmuş durumuna ve İmar ve İskan Bakanlığının «Müşterek Belge Uygulaması hakkındaki» tamimlerine rağmen memleket realitelerini hiç'e sayıp proje bedeli olarak çok yüksek fiatlar talep edilmesi ve serbest çalışan Mimar Mühendislerin buna zorlanması Hükümetimizin fiat artış politikasına aykırılığı kadar İnşaat Sektörünede bir darbe olacağı izahtan varestedir.

Vizenin yalnız hususi inşaatlara ait projelere tatbik edilmesi Resmi inşaatlardan istenmemesi gibi davranışlar mezkür Odaların hususi inşaatları devletleştirme politikası güttüklerini ortaya koymaktadır.

Mensubumuz müteahhitleri müşkil durumda bırakacak bu halin önlenmesini teminen ilgili makamlar nezdinde teşebbüse geçilmesi Yönetim Kurulumuzun 6.8.1973 tarih ve 64 sayılı kararına istinaden arz olunur.

Saygılarımla.

Ankara Ticaret Odası
Yönetim Kurulu Başkanı
Cahit Aydoğan

Görüldüğü gibi, faaliyetlerinin teknik elemanlar ve kuruluşlarca denetlenmesini istemeyen ve kontroldan korkan bir kaç müteahhidin baş vurması üzerine, Ankara Ticaret Odası konuyu incelemek zahmetine bile katlanmadan, çelişkilerle dolu bir yazıyla ortalığı bulandırmağa çalışmaktadır. Hatta daha da ileri giderek, «Haaa, siz Hükümetimizin politikasına mı karşı geliyorsunuz? Demek, niyetiniz özel mülkiyeti devletleştirmek. Yani... «gibisinden bir taşralı tüccar açıkgözlülüğüyle bizleri bir takım «ilgili makamlara» ihbar etmeğe falan çalışmaktadırlar.

Mimar ve mühendisleri müşkül durumda bırakacaklarını sandıkları iddiaları ise, ücretlerini yükselterek inşaat sektörüne balta vurdukları hususudur. Ancak ne var ki, bu iddialarını gene kendileri aynı yazılarında çürütmektedirler. Şöyle ki, mimar ve mühendislik hizmetleri için tesbit edilmiş ücretlerin donmuş ve standartlaşmış olduğunu söylemekteler ve *Hükümetin Fiat artış politikasına* ayak uydurmak amacıyla ücretlere bir zam yapılmasını eleştirmektedirler. Yazılarında doğru olan tek yan, mühendislik ve mimarlık hizmetleri için tesbit edilmiş ücretlerin, en az on yıldır gerçekten donmuş olduğudur. Oysa bu on yıl içinde, bütün ücret ve fiatlar en azından bir misli artmıştır. Bütün fiatlar artarken, teknik hizmetlere ait ücretlerin de artmasını istemek acaba niçin kabahattır? İşte her ne hikmetse, sayın tüccarlar kendi mallarına istedikleri zammı yapma hakkını doğal sayarlarken, (hatta her türlü spekülatif karı bile doğal hakları sayarlarken) mimar ve mühendislerin de emeklerinin karşılığını günün rayiçlerine göre almak istemelerini bir bozgunculuk, bir anarşi şeklinde göstermeğe çalışmaktadırlar.

Öte yandan, teknik hizmet orandadır? Halen ödenmekte olan mimar, mühendis ücretlere getirilen zam acaba nelerdin, inşaat maliyetleri içindeki payı nedir? Sayın baylar bu hususlarla katiyyen ilgilenmemektedirler. Ama hemen biz belirtelim ki, proje ve fenni mesuliyet hizmetlerine ödenen ücretlere getirilen zam, yapı maliyeti içinde %bir oranındadır. Oysa, gazetemizin bundan önceki sayılarında verdiğimiz haberlerin tetkikinden de anlaşılacağı gibi, son bir kaç ay içinde demir - çelik mamüllerine yüzde yüze yakın zam gelmiştir. Bu husustan İzmirli sanayicilerin de şikayetçi oldukları gazetelere bile aksetmiştir. İnşaat mevsiminin daha hemen başlangıcında, çubuk demirin kilosu 4,5 liraya, bir torba çimento ise 20 liraya çıkmıştır. Bu durumdan bizzat inşaatçı dernekleri de şikayetçi olmuşlar ve defalarca basın toplantısı düzenleyerek, gerçeği kamu oyuna açıklamışlardır. Yapı maliyetleri, inşaat malzemesi fiatlarındaki bu artışlardan dolayı son dört beş ay içinde %13 bir artış göstermiştir. Gene, yapı maliyetlerindeki bu %13 lük satışa karşılık, emeklerinin karşılığını almak için mücadele eden mimar ve mühendisleri bozgunculukta itham eden söz konusu odanın üyeleri yap - sat'çı müteahhidler bina fiatlarına son üç yılda %243 lük bir zam yapmışlardır. Acabağ «hükümetin fiat artış politikasına ayak uydurmayan ve inşaat sektörüne bir darbe indiren», ücretlerine, tam on yıl sonra yapı maliyetinin %1'i oranında bir zam yapan mimar ve mühendisler midir, yoksa yap - sat yoluyla kısa sürede milyoner olan, büyük büyük spekülatif kârlar elde eden müteahhidler midir?

Bizleri, zan altında bırakarak, müşkül duruma düşürmek niyetindeki bu açıkgözlere, aslında verilecek tek cevap, aynaya bakmalarıdır. Çünkü, bizlere yönettikleri hususların gerçek sahipleri asıl ken di üyeleridir.

basından seçmeler

İnşaat malzemesi fiyatları son 2 ayda yüzde 20-50 oranında arttı

Zam kervanına en ön sıralarda katılan inşaat malzemeleri fiyatları, özellikle ağustos ve eylül ayları içinde büyük bir artış göstererek sadece bu aylar içinde %20 - 50 oranında yükselmiştir. İnşaatçılar Federasyonu Başkanı Necati Güçlü, «F[illegible]lar her gün arttığı için kesin bir liste çıkarmamız mümkün olmuyor.

Birbuçuk yıl içinde resmi kilo fiyatı 240'tan 285 kuruşa çıkan demir, piyasada 480 - 520 - 560 kuruşa kadar satılmaktadır. Haddeciler ise 560 kuruşa satılan demirin faturasını 380 kuruştan kesmektedirler. Resmi fiyatı 450 liradan 600 liraya çıkarılan inşaat kerestesi ise piyasada metreküpü 800 - 1600 lira arasında satılmaktadır. Halen köknar inşaat kerestesinin fiyatı 1200 -1600, çınarlı inşaat kerestesinin ise 1100 - 1350 liradır. Kum ve çakılın ambarı iki yıl içinde 15 liradan 21 liraya yükselirken, çimentonun arka arkaya yapılan iki zam sonunda torbası 11 liradan 20 liraya kadar çıkmıştır.

Sıhhi tesisat;

Makine Kimya Endüstrisinin bakır - çinko alaşımı sarıya önce %27 sonra da %33 oranında yaptığı iki zama, Ereğlinin saça yaptığı 100 - 120 kuruşluk zam ve Sümerbank boru fabrikasının %22 oranındaki zammı özel sektörün bütün sıhhi tesisat malzeme fiyatlarını büyük ölçüde etkilemiştir. Eylül ayı içersinde musluk; banyo bataryası ve sıhhi tesisat malzemeleri fiyatları ortalama %30 oranında bir artış göstermiştir. Banyo bataryaları 374 liradan 486 liraya, lüks tipleri 1293 liradan 1761 liraya yükselmiştir. Musluklar 20 liradan 29 liraya, Lavabo bataryaları 100 liradan 130 liraya siber vanaları 16 liradan 34 lirya, lüks tipi 168 liradan 218 liraya, radyatör vanaları 38 liradan 50 liraya, lüks tipi 82 liradan 97 liraya çıkmıştır.

1/2 parmak kalınlığındaki galvaniz boru fiyatı 970'te 504, 972'de 690 ve 973'te 855 kuruşa yükselmiştir ve halen malzeme sıkıntısı çekilmektedir. Fayans fiyatları, istihsal vergisinin de eklenmesi ile 95 kuruştan 160 kuruşa kadar çıkmıştır. Boya fiyatlarına hemen hemen her ay %10 oranında bir zam yapılmaktadır. Arsa fiyatlarındaki artış oranının ise %40'ı bulduğu belirtilmektedir.

İstanbul Ticaret Odası istatistiklerine göre geçen yıl ağustos ayında 175 lira olan tuğla bu yıl 255 lira olmuştur. Kireç 245 liradan 280 liraya, çivi 4 liradan 590 kuruşa, putrel 3.3 liradan 4.7 liraya, çinko levha 13 liradan 16 liraya, cam 17 liradan 18.5 liraya yükselmiştir.

(Cumhuriyet Gazetesi 2 ekim 1973)

Etibank'ın şiyâyeti

(Baştarafı 1. Sahifede)

İnşaat Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanlığına;

ANKARA

Özel No. 6116 - 224/ETİ
8 33/257
33/2578

Aşağıda hüviyeti bildirilen İnşaat Mühendisi Çetin Madenoğlu 28.10.1971 tarihinde Bankamıza intisap etmiş, kendisi önemli inşaatlarımızdan olan Elazığ - Maden Şark Kromları İşletmemizin Kefdağı konsantratör inşaatının kontrol mühendisliğine tayin edilmiştir.

Bu görevi sırasında kendisi ve ailesine lojman tahsis edildiği gibi daimi harcırah da ödenmiştir.

Buna mukabil sözü geçen inşaat mühendisi Çetin Madenoğlu kontrol talimatnamesinin gereklerine uygun olarak görevini yapmamış, yapılan işler fen ve sanat kaidelerine uygun olmamış, istihkakların tanziminde de gerekli itinayı göstermemiştir.

Çetin Madenoğlu 31.7.1972 günü istifaen bankamızdan ayrılarak kontrolluğunu yapmakta olduğu müteahhit ile birlikte çalışmaya başlamış ise de, bankamızın müdahalesi ile aynı iş yerinden ayrılmış fakat müteahhitliğin başka bir iş yerinde çalışmaya gitmiştir.

Bütün bu haller bir teknik elemanda bulunması gerekli olan vasıflar değildir. Daha sonra Kefdağı konsantratörü inşaatı müteahhidinin sözleşmesi feshedilmiş olup, fesihten sonra yapılan hesaplarda Çetin Madenoğlu zamanında verilmiş olan istihkaklardan dolayı müteahhidin bankamıza 564 273.29 TL borçlu olduğu anlaşılmıştır.

Buborcun tahsili için bankamız gerekli kanuni yollara başvurmaktadır.

Bu tür kimselere kontrol mühendisliği veya şantiye mühendisliği görevlerinin verilemiyeceği kanısında olduğumuzdan, yukarıda arzettiğimiz hadiselere sebebiyet veren Çetin Madenoğlu'nun da durumunu odanıza bildirmeyi faydalı görmekteyiz.

Gereği hususunu rica ederiz.

Saygılarımızla
ETİBANK
Genel Müdürlük
İmza İmza
Muammer Aksoy
İnşaat Dairesi Baş.
Nezihi Berkkam
Genel Müdür

İnşaat Müh. Çetin Madenoğlu;

Mezun olduğu Okul: İ.T.Ü. Teknik Okulu

Diploma No. : 1969
Verildiği tarih : 15.10.1965
Odanıza kayıt ta : 25.5.1966
Oda Hüviyet No. : 5106

ONBEŞ GÜNDE BIR ÇIKAR

SAHİBİ: İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Adına: *Cengiz TACALOĞLU*

YAZI İŞLERİ MD. *Demirtaş CEYHUN*

Teknik Sekreter: *Tunç KURTTEKİN*

ADRES: Halâskârgazi Cad. No. 35 Kat: 1 Harbiye/İSTANBUL Tel : 48 36 42 / 47 96 57

Dizgi, baskı: ORTAM MATBAACILIK

FİYATI: 1 TL. (Bütün üyelere parasız gönderilir.)

BASINDAKİ YANKIMIZ :

ekonomi politi

İnşaat Mühendisleri Odası Araştırma grubuna göre:

"Yatırımlarda artışa rağmen, hâlâ gerçek bir sanayileşme olmadı"

Sakharov: "Amerika, Sovyetlere ti...